

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 38.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézavány-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

SZOMBAT, március 3

Hadvezérek.

A világháboru az összes hadviselő hadseregeinek vezérkarában számos érdekes, új, meglepő változással szolgált már. Amikor ezerkilencszáz-tizennégy nyarán megharsantak a harci riadók és a vezérkarok utasításai szerint egymásra rontottak az ellenfelek, azt hittük, három hónap múlva ugyanazok a vezérek vezénylik haza fáradt katonáinkat, akik az első ütközet mámoros óráit szerezték meg nekik. Ezek a hiedelmek azóta rég eltűntek — a vezérekkel együtt. A harcok seregek vezérkari főnökei ugyszólván kivétel nélkül eltávoztak már helyükről. A sort a világszerte ismert Moltke német generalissimus nyitotta meg, aki tudvalevőleg még a háboru kezdetén átadta helyét Falkenhaynnak; de ő se maradt meg ebben a fontos pozícióban, mert a császár talán még jelentősebb misszió betöltésére jelölte ki: ő vezette tudvalevőleg a Románia elleni hadműveleteket és a német vezérkar főnöke akkor — a minden vezérek vezére — Hindenburg lett. Az orosz armádia generalissimusa tudvalevőleg Nikolajevics nagyherceg a legcsúfosabb vereségek után vonult el a fekete Kaukázusba, hogy előbb a cárnak, majd a nemrég öngyilkossá lett Brusszilovnak adja át a nagy harcát mappáját. A francia és angol hadsereg vezérkarának feje már többször lehullott, mert ott eleinte sehogyse tudtak megbarátkozni a közös vezérség gondolatával. Sok vitatkozás, tanácskozás után elhatározták, hogy közös haditerv alapján egy vezér parancsára fognak megverni bennünket. A közös haditerv ma is ép úgy várat magára, mint a mi megveretésünk.

Eddig az osztrák-magyar hadsereg vezérkari főnöke Konrád báró volt, aki bámulatraméltó stratégiai tudással, készséggel és egyéni leleményességgel intézte az északi hadműveleteket. Ma már nem titok, hogy a gorlicei áttörés nagyszerű gondolata is az ő agyában termett. Gondolatát közölte Hindenburggal, aki mindenben helyeselte a világhistoria eme legcsodásabb haditervét, amely az orosz kolosszus földreperését eredményezte. Konrád bárót hónapokkal ezelőtt tudvalevőleg támadások érték a magyar parlament ama pártárnyalata részéről, amely a hadieseményeket is a politika kancsalító szemüvegén át látja. Őt azonban továbbra is meghagyták pozíciójában, mert ismerték

rendkívüli értékeit, míg most új, fontosabb feladatot bízta rá. Utóda Arz tábornok, aki Erdélyben született és aki hősi önfeláldozással védte és tisztította meg Magyarországot legdrágább kincsét az oláh betörőktől. Fényes vezéri tulajdonait a háboru kezdete óta ragyogtatta és tetteivel még sok dicsőséget, örömet fog szerezni nekünk, mert olyan hadsereg fölött rendelkezik, amely zseniális terveit forró lendülettel viszi sikerre. (=)

Tüzérségünk kiváló érdeme a valeputnai harcokban.

Budapest, március 2. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcátér:

Mackensen vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Ninos ujság.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A mesticanesti-i szakaszon az oroszok tegnap délután újra megkísérelték erőtesztéseiket, hogy a néhány nap előtt elvesztett állásokat visszacserezzék. Ötször rohmoztak arcvonalunk ellen, de minden alkalommal legsúlyosabb veszteségek mellett visszavertük őket. Tüzérségünk kiváló érdemeiket szerzett. Kirlibaba területén ellenséges századok előretörései meg-hiusultak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Narajowka mentén rohamcsapatunk egy orosz tisztet, 170 fónyi legénységet fogtak el és 3 gépfegyvert és 3 aknavetőt zsákmányoltak. Zloczowtól keletre és a Stochod területen feléledt az ágyutüz.

Olasz harcátér:

Változatlan.

Délkeleti hadszintér:

A Tomoricától délkeletre fekvő területet csapatunk ellenséges bandáktól megtisztították. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Osszeomlott orosz támadások a valeputnai állásokért.

Berlin, március 2. (Hivatalos.) A nagytámadás jelenti:

Nyugati harcátér:

Ypern és Arras között az ellenség több felderítő előretörése ered-

ménytelen maradt. Souchezről keletre és délre fekvő árkaik ellen élénk tüzelés után erős angol csapatok nyomultak előre. Visszavertük őket. Közelharcban 20 fogoly és egy géppuska maradt kezünkön. Az Ancres területen sokszoros összecsapások folytak állásaink előterén. Itt és a Saily melletti angol fészkek kitisztítása alkalmával 30 foglyot és 3 géppuskát szállítottunk be. A francia arcvonalon több helyi vállalkozás folyt. Louvrontól délre rohamcsapatunk az ellenség második árokvonalából néhány foglyot hoztak magukkal.

Keleti harcátér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Rigától nyugatra és délre a Miadziol és Norocz tó között a Szczaramentén, valamint a felső Szereth és a Dnyeszter között időnként élénk volt a harci tevékenység. A Narajowka keleti partján rohamcsapatunk előretörése teljes sikerrel járt. Az orosz állásban telrobbantottunk aknafolyosókat, elfogtunk egy tisztet, 170 fónyi legénységet és három géppuskát és három aknavetőt zsákmányoltunk.

József főherceg vezérezredes arcvonalán:

Az oroszok ötszörös — nagy veszteségekkel járó — rohammal megkísérelték, hogy a valeputnai utól északra fekvő magaslatot visszavegyék. Minden támadás összeomlott állásaink előtt.

Mackensen vezértábornagy hadseregportjánál és a Macedón arcvonalon a helyzet változatlan. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Ejjei 2 óraker érkezett
telefonjelentés.

Berlin: A Wolf ügynökség jelenti: Német vizirepülőgép a Doronban horgonyzó kereskedelmi gőzösökre és a rangsági tábori telepekre 25 bombát dobott jó eredménnyel. A repülőgép sértetlenül tért vissza.

Berlin: Gerard amerikai nagykövet elutazása előtt a német hadiárva és özvegyek javára 500.000 márkát adott át. Elhatározták, hogy ezt a pénzt nem osztják ki, hanem letétbe helyezik és Gerard rendelkezésére bocsátják.

Apponyi Albert örül a hadvezér-vátozásnak. (A képviselőház ülése.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

A képviselőház ülése előtt a folyosón a hangulat a vezérkarban beállott személyi változásnak hatása alatt állott. Erről az eseményről tárgyaltak úgy a munkapárti, mint az ellenzéki oldalon. Az ülést fél négy órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Napirend előtt Siegescu József, mint a közoktatásügyi bizottság elnöke, az állami tanítók nyugdíj-intézetének állapotáról referált. Ezután áttértek a kivételes hatalomról szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalására.

A jelentéshez elsőnek Zábrazky József szólalt fel. Hangoztatta, hogy most jött vissza a harctérről és személyes tapasztalatai alapján mondhatja, hogy katonáink nem a választójoggal és nem a politikai jelszavakkal törődnek, hanem egész lelküket a haza megvédése hatja át. Amikor idejük engedi, akkor is az otthon levőkről és nem pedig a politikai jogokról beszélnek. Polemizál ezután az ellenzéki szónokoknak a központokról tett megjegyzéseivel. Kijelenti, hogy a központok és a Haditermény minden díszeset megérdemelnek, mert az ő működésük tette lehetővé, hogy az ország kitarthat.

Apponyi Albert gróf szólalt fel utána. Kijelenti, hogy nem volna senki kétségbe, hogy a kormány minden igyekezetét arra fordította, hogy a bajokat orvosolja, kérdés azonban csupán az, hogy kellő eréllyel végezte-e a dolgokat? Holló Lajosnak legutóbbi beszédét, amelyben a szövetségi kapcsolatot, a háboru okát és a szövetséges köteleket tette szóvá helytelen beállításban, nem helyeselheti, mert olyan szövetség létesítésére voltunk kényszerítve, amely Oroszország hódító politikájának egyszer és mindenkorra véget vet. A legádázabb, és leggonoszabb ellenségünk Anglia, a tenger-alattjáró háboru tehát vele szemben jogosult. Ezután vitázik a munkapárti felelősökkel. A koalíciós kormányról mondott vádakát vissza kell utasítani, tiltakozik az ellen, hogy a koalíciót lehetetlen megvilágításba helyezték. Rámutat, hogy a háboru kitörése után az ellenzék nem lépett fel kellő eréllyel, mivel azt tartotta, hogy a háboruban az az egyetlen, ami szükséges, hogy győzzünk. Nem akarja a hadvezetőségek történetét és magát a hadvezetőséget kritizálni, de kijelenti, hogy a személyváltást örömmel üdvözi. A delegációk összehívását szükségesnek és elodázhatatlannak tartja. Szemére hányja a kormánynak, hogy a koncentrációs kabinetet, amely az ország érdekeit szolgálta volna, elodázta és nem valósította meg. Ezután a közlelmezés kérdését teszi szóvá. Tiltakozik az ellen, hogy Ausztria tovább is, mint gyarmatot, kezelje Magyarországot. Magyarország érdekeit meg kell védeni Ausztriával szemben is, egy erős és életkepes Magyarországot kell teremteni. Németországgal szemben is meg kell védeni önállóságunkat kereskedelmi téren, mert amennyire Németországra szükségünk van nekünk, annyira van Németországnak is szüksége a monarchiára. Ezután a hadiözvegyek és árvák sorsát teszi szóvá. Segélyezésüket elégtelennek tartja. Ráér a választójog kérdésére. Kijelenti, hogy a harminc éves korhatár egyenesen a szocialisták ellen irányul, mert a munkásság nagy tömegét zárja az alkotmányosság kereteiből és egy olyan parlament, amelyben ez a népréteg ninosen képviselve, nem lehet népparlament. A nemzet érdekeinek megvédése szükségessé teszi, hogy a nemzeti aspirációkat megvalósítsák.

Kállay Ubul szólal fel ezután. A háboru utáni teendőkről, az emberi életben és javakban szenvedett hiányok pótlásáról beszélt.

Teleky József gróf a többtermelés kérdését teszi szóvá, majd áttér a megnövekedett halálozási arányra és a gyermekhalandóságra. A kormánynak kötelessége a halandóságot és a jövő generációt népjóléti, egészségügyi intézményekkel biztosítani. A jelentést nem veszi tudomásul.

Az elnök a vitát megszakította és folytatását holnapra tűzte ki.

Ujabb adóterhek az aradi zsidó hitközségnél.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kaptuk a következő levelet:

Tisztelt Szerkesztő ur! Az Aradi Közlöny nyilvánosságához fordulok panaszommal, amely annyira igazságos, hogy a közérdek szempontjából is figyelemre méltó. Az Aradi Közlöny adott legelőször hangot a nagyközönség véleményének akkor, midőn Aradon az úgynevezett — „adókgondoló-bizottság” megalakult. Mintha bizony erre égető szükség lett volna? Vagy talán az államhatalomnak nincs elég adókgondoló szerve, hogy Aradon egy speciális bizottság még ennek is a segítségére siessen?

Az izraelita hitközség, ugylátszik, megirigyelte e bizottság sikereit, mert elhatározta, hogy az eredményes példát követni fogja. Nyilván attól tartott, hogy a finác nem adóztatta még meg eléggé a polgárságot, még meghagyott valamit, amit az izraelita hitközségnek ott hagynia nem szabad. A hitközség szerint nem elég teher a polgárok nyakán a kereseti adó, a hadi adó, a hadi nyereség adó, neki is hozzá kell járulnia az adóterhek növeléséhez és pedig ambiciózus ötletességgel.

Most vetette ki ugyanis az izraelita hitközség tagjaira az évi adóösszeget. S itt merő ambicióból rálicitált magára a magyar államra is. Mert az állam, ha szükségszerűleg emeli is az adót, teszi ezt mindig bizonyos reverenciával az adózó alannal szemben. De az izraelita hitközség még ezt a méltányosságot is elvetette. Mert az adózó polgárok eddigi adóját nem kevesebb, mint száz—kétszáz perccenttel emelte fel. S megindokolta ezt az adókgivető bizottság azzal a naiv argumentummal, hogy a hitközség kiadásai szerfölött megnövekedtek, valamint sokan hadbavonultak, akik ennél fogva nem tudnak kötelezettségeiknek eleget tenni.

Ez az indoklás amilyen szép, ép olyan logikátlan. Hiszen, ha csak az izraelita hitközség tagjai vonultak volna hadba, s ha csak az izraelita hitközség terhei és kiadásai növekedtek volna meg: akkor — nehéz szóval bár — de igazat adnánk az argumentálóknak, de egész bizonyos értesüléseink vannak a felől, hogy ezek a terhek más egyházak kebelében is fennállanak, s más egyházak tagjai is elég szép számmal hadba vonultak. Hogy mást ne említsünk, a református és evangélikus egyházak legalább is ugyanazon mértékben érzik a terheket, mint az izraelita hitközség, s hívőknek legalább olyan arányszáma vonult hadba, mint az izraelita hitközségé, még sem jutott e két egyház vezetőinek eszébe, hogy a háboru terheivel anélkül is súlyos próbára tett egyháztagok vállaira újabb és elviselhetetlen terheket rakjanak.

Nem ismerjük ugyan mindannyian azt a gazdálkodást, amely a zsidóhitközség kebelében folyik, de hangoztatnunk kell azt a régi

igazságot, hogy — mindenki csak addig nyújtózkodjék, ameddig a takaró ér! Nem lenne haszon nélkül való tevékenység, ha az izraelita hitközség vezetői elmennének egy kissé tanulmányozni a fentebb említett két másik felekezeti gazdálkodását és megpróbálnák azt követni.

Annyival inkább, mert hiszen az izraelita hitközség egész szervezete szinte feltételezi az adókgivetésben a méltányosságot. A hitközség kebelében ugyanis számos filantrópikus intézmény működik, amelyek a tagok jótékonyágát évközben, többször is igénybe veszik. A hitközség tagjai nem egyszer kénytelenek ezeknek kisebb-nagyobb áldozatot hozni s ez az áldozat szintén jelentékeny összegre rug. A hitközség vezetőinek az az eljárása, hogy az adót ilyen mérhetetlen módon emelik, azt fogja eredményezni, hogy a tagok a jótékony intézmények javára történő önkéntes adományozások elől el fognak zárkozni, annak az egyszerű igazságnak a hatása alatt, hogy — mindennek van határa!

Az adókgivető bizottság eljárása a legszelebb körökben visszatetazést keltett, azért igazán helyes volna, ha az adófelszólamlási bizottság méltányos álláspontra helyezkednék s az adókgivető bizottság által méltánytalanul kivett összegeket megfelelő módon redukálná: ezt kívánja elsősorban a hitközség érdeke, mert egyházépítő munkát csak olyan egyháztagokkal lehet végezni, akiknek lelkében a szent harmonia, a megelegetés és a megnyugvás delejtői irányítják cselekedetek erőt.

Egy hitközségi tag.

Meghosszabbítják a mezőgazdasági felmentéseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszter tegnap a következő táviratot küldte Kintzig Janos és Baross Ferenc dr. főispánoknak:

A hadügyminiszter és honvédelmi miniszter urakkal egyetértőleg értesitem Ömet, hogy a hadügyminiszter és honvédelmi miniszter urak által mezőgazdasági és erdőgazdasági érdekből folyó évi március hó 1-ig engedélyezett, valamint az I. foku hatóságok által muft évi 21900. és 18200. honvédelmi miniszteri rendelet alapján meghosszabbított felmentések további meghosszabbítására irányuló kérvények újabb általános részletes rendelkezés kibocsátásáig ott visszatartandók. A gépészek felmentésének meghosszabbítását kéro indokolt folyamodványok azonban előterjesztendők, valamint épenugy a honvédkerületi és katonai parancsnokságok által engedélyezett gazdasági felmentések meghosszabbítására irányuló kérvények is.

Tudvalevő dolog, hogy a felmentésekre vagy a felmentések meghosszabbítására irányuló kérelmeket külön-külön megadott főispáni véleményekkel küldik fel egyenként az illetékes szakminiszterekhez. Minthogy ez a távirat akként rendelkezik, hogy ezuttal a beadott kérelmeket a főispánok tartsák vissza, ebből az következik, hogy a miniszter a mezőgazdasági és erdőgazdasági felmentéseket — mint jelzi is — egy külön rendelettel fogja meghosszabbítani, amely vagy mindenkire általánosságban érvényes, vagy pedig a meghosszabbítás jogát a főispánok vagy más hatósági személyek kezébe teszi le. Ez a rendelkezés azonban kizárólag azokra a felmentésekre vonatkozik, amelyet a miniszter vagy valamely polgári hatóság engedélyezett.

Változás a vezérkar főnöki állásában.

(Konrád báró felmentése. — Arz tábornok az új főnök. — A király megleghangu kézírata. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Ő császári és apostoli királyi felsége ma a következő legfelsőbb kéziratokat boosájtotta ki:

Kedves Konrád tábornagy! A háboru első fázisában, mint a hadsereg főparancsnokának tanácsadója, ellenségeink hatalmas tulerejét, gyengéjének világos felismerésével és sohasem lankadó kezdeményezéssel egyensúlyozta. Tiszta ítélő képessége a legsúlyosabb helyzetekből is megtalálta a kivezető utat. A háboru további folyamán celtudatos együttműködésben hűséges szövetségeseinkkel a szükséges haderőket döntő helyen és kellő időben alkalmazta s valamennyi harc-terén a győzelmes hadműveletek alapjait megteremtette és az újban támadt hitszegő ellenségeink terveit meghiusította. Nekem is mindenkor önzetlen és odaadó tanácsadó volt. Ezért Önt az összes fegyveres erőm vezérkari főnöki állásától felmentem, hogy kipróbált erejét más fontos helyen érvényesíthesse.

Szükségét érzem annak, hogy látható jelét adjam figyelmének és hálás elismerésemnek elévülhetetlen érdemeiért. Ezért a katonai *Mária-Terezia-rendem nagykeresztjét adományozom Önnek.* Lássan különös becsülésemnek megnyilvánulását abban, hogy Önnek azt a keresztet adtam át, amelyet hűséges és vitéz haderőm kérésére ez év január 17-én feltűztem és azóta viseltem.

Baden, 1917. március 2.

Károly, s. k.

Kedves Arz gyalogsági tábornok! Kinevezem Önt összes fegyveres erőm vezérkarának főnökévé.

Baden, 1917. március 2.

Károly, s. k.

(Konrád emelkedése.)

Konrád Ferenc báró tábornagy, 1852-ben született Penzingben. Katona családból származott, a hadapród iskolát Marburgban és Beccujhelyen a Mária Terézia akadémiát végezte. 1871-ben nevezték ki az első tábori vadászszázalój hadnagyként. A hadiskolát kitűnő eredménnyel végezte el. 1879-ben a Drinától délre eső területen földterítő szolgálatra alkalmazták; majd a Lim területen működő földterítési munkálatok vezetésére jelölték ki. Mint vezérkari tiszt vett részt Bosznia-Hercegovina okkupációjában, itt és Dél-Dalmáciában alkalmazták. 1883-ban az 1-es gyalogsapathadosztály vezérkari főnöke lett. 1884-ben a hadműveletek különleges munkálatának vezető irodájában működött. 1888-ban a technikai hadiskola tanárává nevezték ki. 1892-ben ismét csapatszolgálatra vonult be, az 1893 évben a 97. gyalogezred ezredese lett, 1895-ben pedig az 1-es gyalogezred parancsnoka. 1899-ben az 55. gyalogdandár parancsnokává nevezték ki, 1903-ban a 8-ik gyalogsapathadosztály parancsnokává és altábornaggyá, mint ilyen vett részt az 1905. évi hadgyakorlaton.

Vezérkari főnökké 1906-ban nevezték ki és ebben az állásban rövid megszakítással, — amikor hadseregfelügyelő volt, — mai fölme-

téséig működött. Nagy érdemeiért már a békében sok magas kitüntetés érte. I. Ferenc József a Lipóttrend nagykeresztjét és az I. osztályú Vaskoronarendet adományozta neki, amelyhez a háboruban megkapta a hadiékítményt. Békében kapta a katonai érdemrendet, hozzá a háboruban a hadiékítményt. Már békeidőben a 39-ik, — debreceni, — gyalogezred tulajdonosa volt. Néhai I. Ferenc Józseftől utóljára az I. osztályú katonai érdemkeresztet kapta a hadiékítménnyel. Ő volt a hadsereg második vezérezeredese. Károly király tábornaggyá nevezte ki és a Mária Terézia rend nagy keresztjét adományozta neki. Vilmos császár is többször, nagy kitüntetésekben részesítette. Konrád báró régóta tulajdonosa a perosz királyi 5 számú gárdagyalogezrednek. A német császártól Pour le meritét kapott. Több város és község hatósága díszpolgárává választotta. Diszdoktora a prágai egyetemnek (bölcseleti karon) az innebruokinak (orvosi fakultás) és a brünni „Műszaki Tudományok Egyetemén” tiszteletbeli doktorrá avatták.

(Arz tábornok pályája.)

Strauszenburgi Arz Artur gyalogsági tábornok 1857-ben született Nagyszébenben. A gimnázium elvégzése után a 23. tábori vadászszázalój egyéves önkéntese lett, 1878-ban ténylegesítették. A hadiskolát 1888-ban végezte, amikor áttették a vezérkarhoz. Nemsokára Schönfeld tábornaggy, csapatfelügyelőnek szárnysegéde lett, 1903-ban pedig a vezérkar igazgatósági irodájának főnöke. 1908-ban a 61-ik gyalogdandár parancsnokává nevezték ki. 1912-ben a gyalogsapathadosztály parancsnoki állását kapta, és altábornaggyá léptették elő. Néhai Elő Ferenc József még a békében a vaskoronarendet és a Lipóttrendet adományozta neki, mint a legfelsőbb elismerés látható jeleit. A háboru kitörésekor a hadügyminisztériumba oestották be, ahol azt az osztályt vezette, amelyre a mozgósítással a legnagyobb teher hárult. Mikor itt munkáját betejeste, a 15. gyalogsapathadosztály parancsnoka lett, a Kárpátokban, Kelet-Galiciában, Limanovnál. Mint a 6-ik (kassai) hadtest parancsnoka kiváló érdemeket szerzett Gorlicénél, Tarnovnál, Galiciában, Lengyelországban, Vyeprnél vívott harcokban és Breszt-Litovszk bevételeknél. Néhai I. Ferenc József a Lipóttrend I. osztályával tüntette ki, a német császár pedig a Pour le meritóval. Az oroszok tavaszi offenzívája Kelet-Galiciában érte, de a román veszedelemkor, 1916. augusztusában, mint hadseregpáncsnok sietett szűkebb hazájának, Erdélynek védelmére. Itt néhány hét alatt a föld alól teremtetett első hadsereget. Arz hadserege tartóztatta föl a románok első rohamát, majd Falkenhaynnal egyesülve, a nagyszébeni, brassói csatával fölszabadította Erdély keleti részét. A decemberi orosz tehermentesítő offenzívát döntő győzelemmel visszaverte. Károly király harovonalparancsnoki idejéből ismerte Arz tábornok kiváló hadvezéri képességeit, nemsokára legtöbb katonai tanácsadónak rendelte maga mellé. Rendkívül fontos Arz gazdag személyismerete, melyet mint a vezérkar igazgatósági irodájának főnöke szerzett.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A vezérkar főnökének személyében beállott változást a képviselőházban ma nagy izgalommal tárgyalták. Különösen az ellenzéki oldalt lepte

meg ez a változás, melyet váratlanul mondtak. A munkapárton azt mondták, hogy már régóta suttogták ezt az eseményt és Konrádot egy különös misszióval bízták meg, amelyről azonban ezidőszert még nem szabad a nyilvánosságnak semmit sem mondani.

Szabadon bocsátott vezérigazgató.

(Jogtalanul tartóztatták le a milliomas gabonakereskedőt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Mint jelentettem, a rendőrség ügyeletes tisztje, Csernyánszky Albert dr. ügyész rendeletére tegnap éjszaka letartóztatta Poor Rezső vezérigazgatót. A vezető főügyész-helyettes ma fogadta Poor védőügyvédjét és kijelentette neki, hogy mihelyt meggyőződik arról, hogy a vezérigazgató magyar állampolgár, elrendeli szabadon bocsátását. Az osztrák törvényszék kiadatását kérte, tehát nem tudták, hogy magyar állampolgár, különben nem tartóztatták volna le, annál kevésbé, mert az osztrák törvényszék megkeresésében konkrét bűncselekmény nincs is fölemlítve. Miután a védője utlevelekkel és illetőségi bizonyítvánnyal igazolta a magyar állampolgárságát, este 8 órakor a főügyész-helyettes utasította a soros ügyészt, hogy helyezze szabadlábra Poor Rezsőt.

Poor vezérigazgató Pakson született és most harminc éves. Milliomas gabonakereskedő gyermeke és gazdagon nősült, északnémetországi leányt vett feleségül, gyermekei több milliót örökölték. Fényes háztartása volt és állandóan megfordult kaszinókban és a pénzvilág társadalmi köreiből. Atyja egyike volt a legismertebb gabonakereskedőknek. Ő alapította meg a Pollák és Deutsch gabonakereskedő céget, amely egyik cégtárs kiválása után Pollák Armin és fiai cég alatt lett bejegyezve. Ennek lett beltagja Poor Rezső, de vakmerő tőzsdospekulációival a régi tekintélyes cégnek tetemes kárt okozott. Poor Rezső később megalapította a Bizományi Részvénytársaság-ot majd vezérigazgatója lett a Gabonabank Részvénytársaság nak és a két vállalat fuziójából lett a Gabonakereskedelmi Részvénytársaság, a melynek irodái a Nádor-utca 20. számú házban vannak.

Azt hiszik, hogy a bűnügy, a mely miatt az osztrák hatóság Poor letartóztatását kérte, minden valószínűség szerint összefüggésben van az *Eszakmagyarországon leleplezett milliomas gabonacsempészéssel*, de lehetségesnek tartják azt is, hogy Poornak szerepe volt abban a nagy szenzációit keltett áruhámozási bűnperben, a mely az *Allgemeine Depositenbank* ellen folyik. Ennek igazgatóságát tudvalevően vád alá helyezték és egyik igazgatóját a bécsi rendőrség hat héttel ezelőtt letartóztatta. A főkapitányságon Poor oestást is tett egy ügyre, a melyben már több letartóztatás történt. Gabonakereskedői körökben, a hol értesülést szereztek a letartóztatásról, nagy fel-tűnést keltett a hír, Poor a gabonakereskedelmen kívül áruk közvetítésével és eladásával is foglalkozott és a háborus konjunktúra az anyag is vagyons embernek sok milliót jövedelmezett.

Clary gróf, Stájerország helytartója, — úgy mondják — rokonszenvezett a nagyetilű kereskedővel s az ő révén Poor a stájerországi közlőgyasztás részére óriási mennyiségű gabonát, terményt, tenyészállatot szállított és a kereskedelem minden ágában közvetített eladásokat. E szállítás jövedelme rendezte Poor anyagi helyzetét, mert a háboru előtt fizetési nehézségei voltak s most sok milliós tőkéje van részint a Gabonakereskedelmi Részvénytársaság, részint pedig a saját számlájára oestított szállításokból.

Felére csökkent az angol bevétel.

(A Rochester Bordeauxban.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Rotterdam. A Daily News megállapítja, hogy az angol behozatal ötven százalékkal csökkent.

Newyork. A Cunard Linie összes hajói indulásra készen állanak és csupán arra várnak, hogy a kormány ágyukkal szerelje fel fedélzeteiket.

Bordeaux. A Rochster amerikai hajó ma befutott Bordeaux kikötőjébe.

A Times jelenti, hogy az Attefined 2012 tonnás, az Yverntoul 1716 tonnás, a Tacziwn gőzöst elsüllyesztették.

A Soestadt dán gőzös buvárhajó, vagy akna következtében elsüllyedt.

A Chromerea 3134 tonnás, az Assunta orosz gőzös és a Nord Berry orosz vitorlás elsüllyedt.

A Ria Adriana orosz gőzös elsüllyedt.

Glasgowból jelentik, hogy az ottani kikötőben szám s amerikai hajó horgonyoz, amelyeknek megtiltották az elindulását. A legénység nyugtalan és hangulata a kormány ellen fordult, mert az semmit sem tesz a tengeralattjárók ellen. Az élelmiszerek drágák. A buvárhajóktól úgy félnék, mint a Zeppelinektől.

A Times javasolja, hogy minden olyan személy, aki hajóskapitányokat tengeriajtjáróra figyelmeztet 20 tont jutalmat kapjon.

Flórucz János

agyonlőtte magát.

A megszökött katonai tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma este hét óra után egy igen érdekes ember lett öngyilkossá Aradon. Flórucz János a József főherceg-ut 18. számú házban lévő lakásán agyonlőtte magát és néhány pernyi kínlás után meghalt. A rendőrség a tragédia lezárásáról jelentést tett az aradi katonai állomásparancsnokságnak, mert Flórucz katonai szolgálatot teljesít és az öngyilkosság előzményei ezzel a szolgálattal vannak összefüggésben.

Az aradi rendőrség már hetekkel ezelőtt kapott hivatalos megkeresést, a nagyváradi katonai hatóságtól, hogy a csapattestétől engedelm nélkül eltávozott és oda vissza nem tért Flórucz Jánost, ha Aradon tartózkodnék, tartóztassa le és kísértesse át Nagyváradra, ahol a 49 éves ember az egyik őrszázadnál szolgál.

A rendőrség végre is akarta hajtani a kapott megkeresést, de nem tudta, mert a szökevény nem jött Aradra.

A felesége sem tudta, hogy merre lehet a férje, de rossz sejtelmek voltak, mert az ura állandóan azt hajtogatta, hogy ő megszökött a katonaságtól és ha elakarnék fogni ő agyonlővi magát, mert élve nem akar a katonaság kezébe kerülni. Flórucz, aki rendkívül tehetséges, sok természetesen észrel megáldott ember volt, mint mindenki tudta Aradon, a legegzeáltabb emberek közé tartozott. Könnyen hevülő és összeszorduló természetének köszönhető, hogy úgy a hatóságokkal, mint embertársaival igen rossz volt kellemetlen alférja. A felesége kérlelte, könyörgött neki, hogy törődjék bele abba a sorsba, amelyet annyi ember visel türellemmel, megadással, mert mindenkinek hazafias kötelessége most a hazát legyverrel szolgálni. Nyugodtabb percekben mintha megadta volna magát sorsának, de időközönként csak görcsösen ragaszkodott ahhoz a fogaszámjához, hogy ő otthagyja a katonai szolgálatot és elpusztítja magát.

A rendőrség ma délután megtudta, hogy Flórucz délben haza érkezett és lakásán tartózkodik. Soepkovszky Teofil ügyeletes rendőrhagyomány utasítást adott két esendőrnök, hogy keressék fel a szökevényt a lakásán, tartóztassák le és állítsák elő. A esendőrnök a kapott parancs értelmében megjelentek a József-főherceg-ut 10. számú házban és ugylátasik, hogy Fló-

rucz észrevette őket és minthogy tudta, mi vár rá, hirtelen bezárta lakása ajtaját és a esendőrnök nem tudtak belépni.

Kopogtak, de feleletet nem kaptak. Az ajtón át beszóltak és nyugodt hangon felszólították Flóruczot, hogy nyisson ajtót. Választ nem kaptak. Megismételték a felszólítást kétszer-háromszor, de eredménytelenül.

— Ha nem nyit ajtót akkor lakatossal nyitattjuk fel vagy betörjük, mert nekünk parancsunk van, hogy magát előállítsuk — mondták a esendőrnök. Minthogy Flórucz erre sem reagált, a esendőrnök feszogetni kezdtek az ajtót.

Egyszerre lővés zaja dördült el a szobában. Mikor végre betörték az ajtót és a szobába léptek, már akkor Flórucz fejéből vékony érben folyt a vér. Hatalmas browningból röpitett jobb füle feletti golyót az agyába.

Nem került élve a katonaság kezére. A rendőrség értesülve az öngyilkosságról kiszállt a helyszínre. Tiszó Mór dr. főorvos is megjelent az öngyilkosnál, akin azonban már segíteni nem lehetett. Néhány pernyi haldoklás után kiszenvedett. A rendőrség által értesített katonai hatóság bizottságot küldött ki a tragédia színhelyére és ez intézkedett a további teendőkről.

Flórucz igazán minden gyermek ismerte Aradon, mert főfoglalkozása a gyermekek, népség és katonaság szórakoztatása volt. A Bélatéri hajóhinta és gyorsfényképészet egyik különössége volt Aradnak, amely vasárnapi szórakozás terén az aradi vurstli egyetlen népmulassága volt. Az üzlet a háboru alatt kifűnően ment és a szerencsétlen ember anyagilag kezdett megerősödni. Valóságos ezermester lakott benne, mert éppen úgy foglalkozott technikai találmányokkal, mint amilyen élelmes és ügyes kalmár szellemnek mutatkozott.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután három órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjusági és népies előadás: A kornevilleri harangok.

Este hét órakor, rendez helyárrakkal: Arany János 100 éves születésének évfordulójára Szentivánéji álom, tündérajék. Mendelssohn-zenével.

* **Megnyílt színház.** Zágrábból jelentik, hogy az itteni színházakat és mozikat tegnap megnyitották. A színházak és mozik hat órakor kezdik az előadásokat.

* **A színház hírel.** Arany János születésének 100 éves évfordulóját díszelőddással ünnepli holnap az aradi színház a Szentivánéji álom című tündérajékkal, melynek kísérő zenéjét Mendelssohn írta. Ezt a klasszikus zenét teljes szépségében játssza el a zenekar, ami mindenestre emelni fogja a mai előadás fényét. — **A Kornevilleri harangok.** Pianquette gyönyörű regényes operettje kerül délután 3 órakor színpadra ifjusági és népies előadásul a már ismert elsőrendű szereposztásban. — **Kertész Vilmos,** a buda-temesvári színház kiváló művésze jövő héten három estén lép föl az aradi színházban. Hétfőn a Szevillai borbély, kedden a Hoffmann meséiben és szerdán 2 a kis leány Schubert szerepében játszik. Kertész Vilmos nem kell külön kiemelni, hiszen az eddigi fellépései mindenkor gyönyörűséget és élvezetet hoztak a közönségnek. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután 3 órakor egy már hosszabb idő óta pinentetett kedves operett, a Tiszavirág kerül előadásra a főszerepekben Horváth M., Járó B., Barics, Polgár S., Győző, Várnai stb. Este 7 órakor megismétli a társulat a Szentivánéji álom című költői tündérajéket, Mendelssohn féle zenekísérettel.

Aradi képviselő ellen megszüntetett eljárás.

(Az összeférhetetlenségi bizottság határozata.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Az összeférhetetlenségi bizottságnak ma délelőtti ülésében elsőnek Mándy Samu ügyéről volt szó. Mándy Samu ügyében Héderváry Lehel képviselő tette a bejelentést a margitszigeti játékbank miatt. A bizottság tanácskozás után elhatározta, hogy Mándy Samu ellen az eljárást megszünteti.

Ezután Szinnyei-Merse Félix és Széchenyi Emil gróf ügye következett. Széchenyi Emil ellen a bejelentés úgy szólt, hogy ő a nagytétényi sertéshizlaló igazgatósági tagja. A mai tárgyaláson azt állította, hogy csak részvényes. A bizottság elhatározta, hogy ez irányban megkeresi a nagytétényi sertéshizlaló rt. igazgatósági tagjait.

Pap Géza és Szinnyei-Merse Félix tudvalevőleg először összeférhetetlenségi bejelentést tettek önmaguk ellen, később pedig visszavonták. Az állandó összeférhetetlenségi bizottság mai ülésén elhatározta, hogy a visszavonásokat nem veszi tudomásul és mindkét ügyben a bizonyítás kiegészítését rendelte el.

Az összeférhetetlenségi állandó bizottság ma délután Kluen-Héderváry Károly gróf elnöklésével tartott ülésében elsőnek Hegedűs Kálmán ismertette Baross János ügyét. A képviselő a miniszterelnök által felmutatott listában is benne volt. A mai tárgyaláson kijelentette, hogy a Dickmann Jenő cég nem is kapott hadseregszállítási megbízást. A bizottság elrendelte Dickmann Jenő kihallgatását. A Harsányi cég ajánlására vonatkozólag megkeresik a hadügyminiszteriumot, hogy Baross János a cég érdekében járt-e közbe. — Simonyi Semadam Sándor ügyében, miután a Parcellázó és Telepítő bank rt. beolvadt az Agrár és Járulékbankba, az eljárást megszüntették.

Hámory László dr. ügyét Hegedűs Kálmán előadó ismerteti.

Hámory László dr. rámutat arra, hogy az az ember, akinek italmérsi engedélye miatt ő ellene összeférhetetlenségi bejelentést tettek, neki nem is választója.

Vázsonyi Vilmos kérdésére hangsúlyozza Hámory, hogy a közbenjárásért semmiféle ellenszolgáltatást nem kapott. A bizottság a további eljárást Hámory ellen megszüntette. Bizután elhatározta, hogy Barta Odón, Nagy Ferenc, Pesa Miklós, Szűllő Géza ügyében március 17-én, Hegedűs Loránt ügyében március 16-án tárgyalják meg a tárgyalást.

Hüzdelen a magas gabonaárak ellen.

— Neuman Károly báró nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Élénk érdeklődéssel kíséri Arad társadalmának minden osztálya az Aradi Közlöny hasábjain megindított ankétet, amely a buza maximális árának felemelése körül folyik. Az eddig nyilatkozott szakferfiak és a fogyasztó polgárság érdekeinek védelmezői, valamint vezetői természetesen egymástól eltérő véleményeket nyilvánítottak ebben a kérdésben, mert hiszen a mezőgazda, a kereskedő és a fogyasztó érdekei teljesen ellentétesek. Különös érdeklődésre tarthat számot Neuman Károly báró alább következő nyilatkozata. Ő ugyanis évek óta tudományos alapossgal foglalkozik a gabona termesztése, adásvétele és feldolgozása körüli kérdésekkel és így teljes szakavatottsággal szólhat hozzá ehhez az egész országot rendkívüli mértékben érdeklő nagy ügyhöz.

Az Aradi Közlöny munkatársa előtt tett nyilatkozatát a következőkben ismertetjük:

— Tényként állapítható meg, hogy az összes mezőgazdasági cikkek között a buza árát szabta meg a kormány a legalacsonyabban. A buza maximális árát többé-kevésbé be is tartják az országban, mert a Haditermék Részvénytársaság olyan kitűnően szervezte meg a buza forgalmát, hogy a visszaélés csaknem kizártnak mondható és eltekintve néhány falusi esettől, azt hiszem visszaélések a buza ára körül nem is igen történnek. Ha én be tudnék folyni a buza maximális árának megállapításába, akkor némi engedelményt tennék és valamivel magasabbra állapítanám meg a buza árát. Sietek azonban kijelenteni, hogy ennek az állapításhoz nem ma kell megtörténni, mert hiszen ma már késő ez az intézkedés. A kormánynak meg augusztusban kellett volna magasabbra szabni a buza maximális árát, mert ezzel serkenthetné volna a gazdaközöniséget és kedvezően befolyásolhatta volna az őszi vetési munkálatokat. Ha a gazda azt látja ősszel, hogy remélhetőleg magas árát fog kapni a következő aratás után a buzáért, akkor sokkal nagyobb területet vet be buzával és nem természet más mezőgazdasági növényeket olyan mértékben, mint azt most tapasztaljuk. A gazda az ősszel úgy gondolkozhatott, hogy búzát nem érdemes nagy mennyiségben termeszteni, mert minden más kereskedelmi növény ára magasabb, mint a buzáé. Emlékezetem szerint Angliában és Franciaországban átlag huzsa frankkal fizettek többet hektáronként a buza termesztéséért, csak hogy a gazdálkodót a legfontosabb kenyérmag termesztésére buzdítsák. Angliában pláne már 1920-ig garantálták a buza árát azért, hogy buzdítsák a gazdaközöniséget. Most már késő volna kitalációba helyezni a buza maximális árának felemelését, mert Magyarországon a tavaszi buza elenyészően csekély részét képezi a termésnek. Amint említettem, azért kellett volna már a nyáron előre biztosítani a buza magasabb árát, hogy többtermelésre buzdítsuk a gazdaközöniséget. Véleményem szerint nem az a kérdés lényege, hogy drága, vagy olcsó-e a buza, hanem, hogy legyen búzánk, hogy legyen elég ennivalónk, mert ennek birtokában ki tudjuk tartani a háborút és megtudjuk hiusítani ellenségeink kiéheztetési tervét. A liszt ára nincs mindig szoros összefüggésben a gabona árával, hanem leginkább attól függ, hogy a gazdaközöniség milyen a acsonyra tudja a kormányynyal leszorítani a korpa árát. Ha körülnéznünk az országban, azt tapasztalhatjuk,

hogy a lakosság tele van pénzzel, kivéve a tisztviselői osztályt. Ebből is látható tehát, hogy nem elsőrangú fontosságú a fogyasztás szempontjából a buza ára, ellenben, ha magasabb árát szab a kormány, akkor biztosíthatja az ország gabonaszükségletének kielégítését. Hogy milyen összegben kellene, vagy kellett volna megszabni a buza maximális árát, arról főlegesen most nyilatkozni. Hogy a bizonyos oldalakról hangoztatott ötven százalékos ár-emelés túlságosan magas-e, annak a taglaksába nem megyek bele. Meg kell azonban jegyezni, ha augusztusban valaki garantálhatta volna, hogy az országnak hatvan millió méter-mázsás búzatermése lesz, akkor a kormány egész bátran lekötötte volna a termést méter-mázsánként hatvan koronás ár mellett. Ismétlem: az a fontos, hogy búzánk legyen, mert akkor megnyertük a háborút.

A magántisztviselők.

Bokor Alajos, az aradi magántisztviselők egyesületének elnöke a kérdéssel a következőket mondotta:

— Véleményem szerint a gabonaárak emelése feltétlenül maga után fogja vonni ismét az összes élelmiszerek megrágulását, ennek meg viszont az iparcikkek árának emelkedése lesz a következménye. Mindezeket persze csak a fix-fizetésű állami és magántisztviselők fogják megsínyleni. Egyenesen lehetetlenné teszi a gabonaárak emelése a meghatározott fizetésű köz- és magánhivatalnokok megélhetését, mert bizonyos, hogy ma sem tudják beszerezni a legszükségesebb élelmiszereket és ruházati cikkeket. Igaz, hogy a mezőgazda magasabban fizeti meg a neki szükséges iparcikkeket, de a jelenlegi magas gabonaárak által a neki jutó haszonból fedezheti a kiadás többletét. A kereskedő a háború által elért nagy haszonból szintén könnyen fedezheti az élelmiszerek magasabb árát, csak a fix jövedelmű alkalmazottak nem találhatnak sehogy sem fedezetet a magasabb árakra. A további ár-emelések tehát határozottan romlásba döntenek a fogyasztóknak azt a részét, a kik a piacról szereznek be mindent, akiknek jövedelmük azonban nagyon keveset emelkedett.

VAROS ES MEGYE.

Elmaradt ülés. Az adókgondoló bizottság ma délutáni ülésében akart foglalkozni a városi mozi ügyével. Miután azonban Szathmáry János bizottsági tag betegsége miatt az ülésen nem jelenhetett meg, a kérdés nem került tárgyalásra.

Nyugalmozott aradi őrnagy. A hivatalos lap néhány nappal ezelőtt közölte, hogy Pálffy Szilárd a 33. gyalogezred őrnagyát felülvizsgálaton csapatszolgálatra alkalmatlannak találták és helyi szolgálattal nyugállományba helyezték. Pálffy Szilárd, éveken át parancsnoka volt a hadkiegészítő parancsnokságnak, ezután helyi szolgálatot fog teljesíteni.

Lemondott főispán. Budapestről telefonálta tudósítónk, hogy Káptay Géza főispán beadványt nyújtott le a főispáni tanácsnak a főispáni lemondásáról. Utódjának Lukács Géza auspánt és Hámos Antal báró országgyűlési képviselőt emlegetik.

Asszony-bíró a haditörvényszék előtt.

(Az erdélyi oláh uralom furesaságai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az erdélyi oláh invázió alatt furesa szerepet juttatott a sors Dakó Antalné szül. Demeter Verona hadiesfalvi lakosnak, aki a község otthonmaradt bíróját detronizálva, maga vette kezébe a kormányzás gyeplőjét. Amíg az oláhok voltak a községben az urak, ő volt a község teljhatalma ura és az oláh katonai parancsnokság beleegyezésével, élet és halál felett uralkodott. Az oláhok kiverésével azonban a hadiesfalvi asszonybíró pünkösdi királyságának is vége szakadt és a nagyhatalmu asszony a honvédelmi bizottság fogházába került, mert ténykedésével az állam hadereje ellen büntetést követelt el.

Dakóné a háború megelőzőleg több évig Romániában tartózkodott és itt teljesen elsajátította a román nyelvet. Mikor pedig az oláhok a községet megszállták, gyorsan megismerkedett az oláh tisztekkel, akiknél olyan nagy befolyásra tett szert, hogy a vele jó viszonyban levő lakosok ügyes-bajos dolgait az oláhokkal szemben mindig sikeresen elintézte. Aki pedig uraimát nem ismerte el, annak megkeserítette az életét. Egy ízben tudomására jutott például, hogy Imre Anna férj. Lőrincz Albertné bérét gazdája, az elmenekült szolgabíró nem fizette ki, megtudta továbbá, hogy a főszolgabíró a kastély felügyeletével — amit az oláhok a pusztitástól és a fosztogatástól megkíméltek — Horváth Ferenc községi bírót bízta meg és a kulcsok is az ő birtokában vannak. Dakóné erre elment a község oláh parancsnokához s megkérte, idéztesse a bírót maga elé. A parancsnok így is tett. Két szorongó katonát küldött a bíró után és felszólította, hogy a kastély kulcsait azonnal adja elő. Am a bíró nem akart a parancsnak engedelmessé válni, mire a bírót Dakóné jelentősen megkötöztette s azt az utasítást adta katonáknak, hogy löjék agyon.

Dakóné odaszólt a reszkető bírónak:

— Megmondtam, ha velem újat húzol meg fogsz halni!

Az agyonlövésből azonban semmi sem lett, mert a bíró közben meggondolta a dolgot és kiadta a kulcsokat. A bíró azután kinyitatta a kastélyt, Imre Annának bére fejében átadott egy zsák lisztet és egy oldal szalonnát, a többi élelmiszert pedig kiosztotta a főszolgabíró családjei között.

Ez volt az asszonybíró legeredményesebb szereplése. De megtörtént egy más alkalommal az, hogy Csendő György hadiesfalvi lakost felszólította, hogy egy gazdátlan szekeret vigyen a lakására s mikor ez vonakodott, rákiáltott:

— Vigyázz! Csak egy szavamba kerül és az oláhok agyonlőnek.

Ilyen biztatás után természetesen az asszony óhaját mindenki parancsnak vette. Az oláh tisztek később beköltöztek a kastélyba és itt Dakóné állandó vendég volt. A kastélyba zavartalanul ki-bejárt, nappalokat és éjjeleket töltött velük.

Mindezek alapján a kolozsvári honvédelmi bizottság Dankónét az állam hadereje ellen követett büntetést vádolta meg és az ügyész vádiratában 10—20 évig terjedő súlyos börtönbüntetés kiszabását kérte. Gómori Csendő vezetésével és Furdek százados-hadbíró vezetésével a kolozsvári haditörvényszék tegnap ült törvényszék az asszony felett, a védelmet

Kertész Jenő úr ügyvéd látta el. A megvádolt asszony azt adta elő védelmére, hogy az oláh tisztekkel való barátkozás csak látszat volt és azért tette, hogy a lakosság érdekét, a gyámoltalanul viselkedő bíró helyett, megvédje. Hi-

vatkozott a bíróság előtt több tanura, akiket a bíróság ki is hallgatóit, de miután a tényállás ezek vallomásából sem nyert teljes tisztázást, a bíróság újabb tanúk kihallgatását rendelte el és ezért a tárgyalást elnapolta.

Orosz forradalmárok irányították a hadi ipart.

— A tizenegy bizottsági tag letartóztatásának okai. —
(Saját tudósítónk telefonjelentése)

Az orosz hadiipari bizottsághoz igen közelálló személyiség a következő autentikus adatokkal mondja el az előzményeit a bizottság munkásságai letartóztatásának. Előjáróban megjegyzi, hogy a külföldi sajtóban erről a tényről elterjedt hírek — eltekintve attól, hogy a letartóztatás csakugyan megtörtént — nem felelnek meg a valóságnak. Különösen nem igaz, mintha a munkások kiküldöttét már szabadlábra helyezték volna és nem igaz az sem mint hogyha a letartóztatottak egyúttal a pétervári városi duma tagja is lennének. Az sem igaz amit különösen a stockholmi lapok írnak, hogy a letartóztatás a „Fekete kéz” feljelentése alapján történt volna meg.

— Mikor a múlt év őszintén az orosz hadiipari bizottság központi vezetősége elhatározta, hogy a hadiiparral foglalkozó munkások köréből kiküldötteket hív be az együttműködés egysége céljából a központba, a viszonyokat ismerő előtt nem volt titok, hogy a bizottság vezetősége tisztán belpolitikai okokból tette meg Gutschkow — aki különben már évek óta nem tagja a birodalmi dumának, és aki az általa teremtett központi bizottságot csak ugródeszkanak akarta felhasználni, ingadozó politikai céljaira — megfelelőnek látta, hogy ilyen módon az orosz munkástömegeket, akik az ő politikai céljai iránt nem igen tudtak felmelegedni, megnyerje a maga részére. Gutschkow nagyon jól tudta, hogy a munkás küldöttek nem olyan „hazafiak” mint amilyen értelemben ma ezt a szót használják Oroszországban és ezt kifejezésre is juttatták azáltal, hogy a maguk titkárává a bizottságban Pumpjanszkij neveztek meg, akinek politikai érzelmeivel mindenki tisztában volt, aki az orosz munkás viszonyokat ismeri. A hadiipari központi bizottság munkáscsoportjának decemberi titkos ülése amelyre egész Oroszországból megjelentek a munkások, megmutatta a Gutschkownak is megküldött ugynevezett „politikai rezolúciójával” hogy a hadiipari központi bizottság munkáscsoportja nagyon keveset törődik az iparral és még kevesebbet a háborúval, mert ez a rezolúció nem kevesebbről beszél, minthogy a jelenleg tennivaló uralkodó és társadalmi rendet a legelőször kell forgatni. Az sem volt titok a bizottság központi vezetősége előtt, hogy ezt az említett rezolúciót millió és millió példányban kinyomatták és az egész birodalomban elterjesztették.

— Magától értetődik, hogy az orosz politikai titkosrendőrség tudomást szerzett a dologról és már januárban tömeges házkutatások és letartóztatások történtek a hadiipari bizottság vidéken levő tagjainál. A lavina megindult, miután január közepén a politikai esendőség Samarában az első terhelő tényeket napvilágra hozta. Január 17-én letartóztatották az ottani helyi bizottság titkárját, Leppa asszonyt és ez alkalommal kint, hogy a letartóztatottat tulajdonképpen Litolinnak hívják és röviddel ez előtt egy kelet-sziberiai fegyintézetből szökött meg, ahol politikai magatartása miatt internáltak. Másnap letartóztatották a bizottságnak könyvelőjét, Kalksteint, akinek a tulajdonképeni neve Keuze, aki ugyancsak egy sziberiai fegyintézetből szökött meg. A náluk tartott

házkutatások alkalmával egész tömeget találtak meg a fentebb említett rezolúciónak és azt a címjegyzéket is, amely azok neveit tartalmazta, akiknek elakarták küldeni azt. Erre a samarai egész bizottságot elfogták. Most jön azonban a jellemző: az egész ottani nagybizottság szolidaritásnak jelentette ki magát a letartóztatottakkal és az egész bizottság ellen megindult a vizsgálat hazaárulás címén. Négy nappal később a cserzoni hadiipari nagybizottság (tehát nemcsak a bizottság munkáscsoportja) titkos ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a samarai bizottsággal szolidaritást vállalnak és kimondták határozatukban azt is, hogy remélhetőleg nem zavarhatja meg semmiféle sötét kormányhatalomnak támadása az orosz szocialista szervezet ellen az ő munkájukat. Ezeket a határozatokat megküldték Pétervárra a központi bizottságnak. A kormány még mindig tartózkodott attól, hogy a központi bizottság ellen eljárjon. Egyelőre azt követelte, hogy a központi bizottság tartsa meg, hogy az egyes bizottsági csoportok ülésein jelen lehessen a rendőrség képviselője, mert „a kormány biztosan tudja, hogy az egyes csoportok tanácskozásain időnkint politikai kérdéseket is megvitatnak”.

— Mikor január 30-án egy rendőrtiszt megjelent a központi bizottság munkáscsoportjának ülésén és február másodikán egy másik rendőrtiszt a központi bizottság elektrotechnikai szakosztályának ülésére ment be, ezeket az üléseket óvás kinyilatkoztatása mellett azonnal berekesztették. Két nappal később a központi bizottság panaszt emelt a rendőrtisztviselő megjelenése miatt, a esendőség azonban erre azzal felelt, hogy ismét tömeges házkutatásokat tartott a központi hadiipari bizottság munkáscsoportjának hivatalában és körülbelül százezer példányát foglalta le a többször említett rezolúciónak és letoglalt olyan levelezést, amelyet ismeretes forradalmi munkásszervezetekkel folytattak a munkásbizottsági tagok és amely levelezés nemcsak az európai, hanem az ázsiai Oroszországra is kiterjed. Február 9-én aztán a hadügyi ipari központi bizottság munkás tagját letartóztatották, titkárjukkal Pumpjanszkijval együtt. Gutschkownak az a kísérlete, hogy a pétervári katonai kerület főparancsnokánál Chabalow tábornoknál a letartóztatottak ideiglenes szabadlábra helyezését kérje, eredménytelen maradt, noha azt mondottu a tábornoknak, hogy a letartóztatás az egész orosz munkás táborát beláthatatlan lépésre kényszerítheti. Valószínű, hogy a hadiipari központi bizottság elnökének ez a közbelépése a bizalmatlanná vált orosz kormányt arra fogja bírni, hogy rendszabályokhoz nyuljon.

EGYESULETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az Alföldi Erdélyi Kereskedelmi Utazók Egyesülete f. hó 4-én, vasárnap, délelőtt fél 11 órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (Tabajdy Károly-utca 1. sz.) évi rendes közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjait ezúton is meghívja Kneffel Lajos elnök.

Korai záróra a mágnás és zsenfri kaszinóban.

— Szidják a szigorú rendeletet. —

— Fővárosi tudósítónktól. —

Megvallhatjuk, kissé meglepődünk, amikor az új záróra rendelet a kaszinókat is a tizenegy órai lefekvésre kényszerítette. Az egyszerű, javarészt kaszinótlan polgári halandóknak — ezt sines ok eltagadni — jól esett, hogy a kormány ezúttal nem tett kivételt és a Nemzeti Kaszinó kegyelmeseit ép úgy hazaküldi éjjel előtt, mint a külvárosi kávéház szerény törzsvendégét.

Erdekesnek véltük, hogy megtudjuk: mikép fogadták a kaszinók a szigorú intézkedést, amelyhez hasonló, főnállásuk óta és tudomásunk szerint, nem érte őket. Az öt legelőkelőbb kaszinó egy-egy legfőbb vezető tagjával beszéltünk és alább adjuk a nyilatkozataikat. Megállapítható, hogy a kaszinók felfogása nem épen egységes ebben az ügyben. Azonban: mikor volt egységes valaha is a pesti kaszinók felfogása?

A Nemzeti Kaszinó részéről a következő információt kaptuk:

A Nemzeti Kaszinóba a korai záróra elrendelése a szó teljes értelmében nem okozott semmiféle emóciót. Mindenki már az első pillanattól kezdve a legtermészetesebbnek találta ezt az intézkedést és még azok is, akik a késői lefekvésnek a hívei, a legnagyobb nyugalommal és megértéssel eskomptáltak a dolgot. Nem akadt egyetlen tiltakozó hang sem és azok a kaszinó tagok is igen jól viselték magukat, akik egyéb esetekben talán nem hallgatják el az ellenkező véleményüket. Most minden este pontban háromnegyedtizenegykor kezdődik a szétosztás és tizenegy órakor minden sötét és az egész épület be van zárva. Csak ismételtük, hogy a kormány intézkedését az egész kaszinó magától értetődőnek és az egyedül természetes intézkedésnek ítélte.

— Ami a Park Klubot illeti, annak semmi dolga a korai zárással, mert ott télen át nincsen élet. Zárva ugyan nem tartjuk a Szeferia-uti klubot, de nem látogatjuk.

Az Országos Kaszinó ügyvezető igazgatója, Lisznyai-Damó Tihamér ezeket válaszolta kérdésünkre:

— A korai zárás Kaszinómban semmi különös konsternációt nem okozott. Nálunk eddig is olyanformán rendezkedett el az élet, hogy a kaszinó tagjainak túnyomó nagy része éjjel előtt eltávozott és csak kisebb társaságok maradtak a kaszinóban. Mint régebben, most is este nyolc órától tizenegyig a legzafoltabb a kaszinó, mert nálunk tudvalevően igen jól és jutányosan lehet étkezni és a mi vacsoránk nagyon népszerű.

— Ami a magánvéleményünket illeti, nincs miért tagadni, egyhangulag elítéljük és szidjuk ezt az intézkedést. Mitől is volt az jó például az Országos Kaszinóval szemközt? Nekünk van elég kokszunk és a korai zárórával egy dekát sem takarítunk meg, mert a kazánt kihűlni nem hagyhatjuk, estig fűtenünk kell és a központi fűtőszervezet éppen éjjeli egy és két óra között adná a legjobb meleget. Talán helyes lett volna kimondani azt, hogy be kell zárni azokat a helyiségeket, kaszinókat, amelyek nincsenek oltatva fűtőanyaggal, de amelyeknek fűtőanyaguk van, nyitva maradhatnak.

— Tagjaink jelentős része katonatiszt, aki a frontról jön, vagy oda megy és néhány napot Budapesten tölt. Ugyancsak igen sok német tiszt is a vendégünk, anélkül, hogy tagja lenne a Kaszinóknak. Talán ezeket a tiszteket érinti a legkellemetlenebbül a korai záróra, de természetesen egyetlen szó nélkül engedelmessékednek az intézkedésnek.

A magunk részéről nem tettünk lépéseket a záróra megszüntetése tárgyában, már persze, csak ami beünktet illet. Ugyanis az a hit van elterjedve, hogy a színházak megnyitásával a kaszinókra nézve is megszüntetik a tulkorai zárás kényszerítését. Ennek az intézkedésnek a dátumát március harmadikára teszik, ám ez a kijelentés semmi tekintetben sem alapszik valamely hivatalos értesülésen. Így mondják, talán csak azért, mert így óhajtják. Egyelőre úgy érezzük magunkat, hogy osonkák vagyunk, félábnak.

A Lipótvárosi Kaszinó igazgatóságának egyik tagja rendkívül loyálisan nyilatkozott. A kaszinóban a világot sem haragszanak a rendelkezésért, sőt szinte ellenkezően, örülnek neki. Ime:

A Lipótvárosi Kaszinó tagjai, — mondotta informátorunk, — a legnagyobb nyugalommal vették tudomásul, hogy tizenegy órakor el kell távoznok a helyiségekből. Háboru van! — ismerik el mindannyian és eszükbe sem jut, hogy sérelmet lássanak a kormány intézkedésében. Sőt vannak, akik a legnagyobb élvezettel fogadták a kormány intézkedését. Nem azok, akik eddig is korán távoztak el és fekküdték le aludni, hanem éppen azok, akik mindig a legtovább maradtak a kaszinóban. Ismétlem, mindenki a legnagyobb helyesléssel kísérte a reformot, amely annyival is kevésbé érinti a kaszinót, mert a tagok tulnyomó nagy része eddig is mindig korán eltávozott az épülethől.

A legnagyobb kellemetlenséget a korai záróra kétségkívül az írók és főként színészek klubjában, a Fészekben okozta. Igaz, hogy most a színházak is zárva vannak, tehát tényleges, anyagi oka nincs annak, hogy a színészek tovább maradjanak ébren, mint a polgári társadalom egyszerű férfiai és asszonyai. Ez azonban csak látszólagos igazság. Akik éveken, úgy lehet: évtizedeken át megszokták, hogy tizenegykor, vagy éppen éjfélkor vacsoráznak és csak kakasszóra bujjanak ágyba, bizony nem változtathatják meg beidegződött szokásaikat, ha még oly szigorú rendelet inti is erre őket. Ez a felfogás nyilatkozik meg a Fészek igazgatójának nyilatkozatában, amely ekképpen hangzik:

— Valami sok mondani valóm nincs a dologról — mondotta Tolnay Akos festőművész, — de annyi bizonyos, hogy a tizenegy órai zárás nem érintette kellemesen a Kör tagjait. Ez érthető. A klubnak jóformán valamennyi budapesti színész tagja, s ezek legnagyobb része a Fészekbe jártak vacsorázni. Ugyancsak ide jött az újságírók tekintélyes része is pihenni és étkezni a szerkesztőségbeni éjszakai munka után. Az újságírók most elmehotnek vacsorázni az Otthon körbe és az Újságíró-egyesület klubhelyiségeibe, amelyek engedelmét kaptak rá, hogy éppen emiatt kissé tullephessék a zárórát, de a színészek tizenegy után bizony hajlék nélkül maradtak.

— A klub, mint testület, nem szenved a záróra miatt. Arról sincs szó, hogy csak egyetlen hang is emelkedik esténként, vagy éppen renitenskednek valaki a korai eltávozás kényszerítése miatt. Igen kedves jelenetek között ürül ki minden este a klub épülete, s amikor a tizenegy óra korekké válik, egy lélek sincs a körben.

— Változás csak annyiban történt, hogy most délután még többen vannak, mint voltak eddig, s főként sokkal nagyobb a forgalom a színházi időben, amikor az összes színésztagek a kaszinóban tartózkodnak. Változás az is, amely szintén nem kedves a kör tagjainak, hogy a híres vasárnap hangversenyek teljesen elmaradtak, s így most semmi ilyenmő szórakozás sem várja a tagokat.

— Elárulhatom, hogy a klub igazgatósága megállapodott abban, hogy a színházak megnyitakor lépéseket tesz a Fészek nyitva tartásának meghosszabbítása érdekében is. Kéri fogja a belügyminisztert, engedné meg, hogy ha nem is hajnalig, de mondjuk, éjtélután egy óráig rendelkezésre állhasson a kör a tagoknak, legelső sorban a színészek kedvéért, akik előadás után sehová be nem térhetnének

Ma dönt Amerika a hadüzenetről.

(Japán az Unió mellé állt.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Washington. Ma, pénteken az elnök a kongresszusban nagy beszédet tart. Nem tudják még, hogy fogja-e beszédében indítványozni a hadüzenetet.

A kongresszus elhatározta, hogy az elnöknek adott felhatalmazásokat arra szorítja, hogy az amerikai hajózás biztonsága érdekében védelmi intézkedéseket tegyen. A felhatalmazások kiszélesítését megtagadták. Több newyorki lap hadüzenetet követel. A kormány félhivatalosan kijelentette, hogy a hadüzenetnek Németország részéről kell bekövetkezni, mert Amerika részéről csakis a hajózás jogait akarják megvédeni.

Genf. Tegnapelőtt, szerdán Amerikában a szociálisták nagy béketüntetések rendeztek. Egyedül Newyorkban tizenöt népgyűlés volt a háboru ellen.

Newyorkból jelentik, hogy ott ismét nagy izgatottság uralkodik, mert jól értécsült körök szerint a hadüzenet kübön áll.

A kongresszus felhatalmazta az elnököt, hogy a kereskedelmi hajókat telfegyverezze és szükség esetén hadihajókkal kísértesse. A védelmi intézkedések költségeinek fedezésére százmillió dollárt szavaztak meg.

Wilson elnök felhatalmazást kapott arra is, hogy az amerikai kikö-

tőket elhagyó semleges hajókat azok kérésére felszerelje ágyukkal és ágyut kezelő legénységgel.

Wilson elnök az elmúlt éjjel hosszasan tanácskozott Lansing külügyi államtitkárral a Lakonia elsüllyesztésének dolgában. Lansing a tanácskozások után a lapok tudósítóinak kijelentette, hogy a kormány nem fogja sokáig bizonytalanságban hagyni elhatározása felől a nyilvánosságot.

A municiót szállító hajók felfegyverzésének tilalmáról szóló törvényjavaslatot a kongresszus két szavazat ellenében elfogadta.

A Reuter-ügynökség jelenti: A japán kormány hivatalosan megcáfolja azt a hírt, hogy Németország Mexikó közvetítésével ajánlatot tett volna Japánnak.

A Reuter-ügynökség jelenti: A japán nagykövetség egyik előkelő tagja a következőt mondja:

— Azt mondják, hogy német javaslat történt és ha tényleg történt, az sohasem jutott el a japán kormányhoz. Felesleges ebben az ügyben sok szót vesztegetni, mert a japán kormány egy ilyen javaslatot sohasem tenne megfontolás tárgyává, mert hiszen Japánt nemcsak becsület-szó köti szövetséges társaihoz. Japántól távol áll, hogy bármilyen szövetséget keressen Amerika rovására.

Aradmegyei zász és őt kitüntetés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Popovics Valért, a 22-ik tarack ezred zászlósát, aki az aradmegyei Vadásziba való, a Popp dandár tüzérének híres felderítő tisztjét nemrég a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Ezt a szép kitüntetést a bukovinai fronton 1916. november hó 29-től december 2-ig tartó orosz támadások alkalmával tanúsított vitéz és bátor magatartásáért kapta. Az oroszok a szegedi ezred egyik századát két zászlóaljjal megtámadták és rajvonalakban fejlődve állásaink felé iparkodtak. A zászlós, mint tüzercsoport megfigyelő, állandóan az első lövészárkokban teljesít szolgálatot, ezt az ő megszokott humorával és hidegvérével boldogan szemlélte. Az oroszok nekibátorodva 60 méterre közeledve állásaink elé és már akadályainkat elérve, rohamra készültek. Popovics ezt a pillanatot várva 4 ágyuval zárótűzet adott a muszkának hátulról, 2—2 ágyuval jobbról és balról, saját ütegeinek lövéseit pedig 40 méterre állásaink elé behozván irtózatot pergőtűzet adott le az állásainkat megközelített muszkákra. Ezen egy órai pergőtűz után — egy súlyosan megsebesült orosz bemondása szerint — a két zászlóalj teljesen megsemmisült, mi pedig meghatottan néztük az állásaink előtt halottan fekvő több száz muszkákra; hősünk pedig, mintha semmi sem történt volna, tovább folytatta megszokott sétáját a lövészárkokban.

1917. évi február hó 12-től 15-ig a muszkák irtózatot pergőtűzet adtak le állásainkra; Popovics pedig most is, mint mindig a lövészárkokban figyelő helyén a legnagyobb halálmegvetéssel és hidegvérrel állta helyét és adta le fontos megfigyeléseit. 15-én 10 óra tel-

muszkák hármass rajvonalakban fejlődve századunk felé támadásra indultak. Egne megfigyelését, valamint a közeledő veszélyről felebbvalóit értesíteni akarván, a telefonjához nyult; de jelentését már nem adhatta le, mert egy muszka nehéz gránát figyelő helyére beletalált és őt, valamint szolgálatot teljesítő altisztjeit betemetve a lövészárkokban feküdtek. Ekkor egy honvédünk nagynehezen kihuzta a zászlóst, aki lapos gránátszilánk vágást kapott fejbe, hátba és jobb karba.

Ő azonban mindezek ellenére és dacára, hogy a levegőnyomás folytán sem nem hallott, sem pedig beszélni nem tudván, ahelyett, hogy életét megmentse az irtózatot pergőtűzből, mihelyt kissé magához tért, első dolga volt a telefon kagylóhoz nyulni a közeledő veszélyről jelentést tenni. Ekkor azonban azt vette észre, hogy a telefon teljesen át van löve és hű altisztjei hősi halált halva, mellette fekszenek. Ebben az irtózatot nehéz pillanatokban ntolsó erejét összeszedve a zászlóaljunk telefonállomásához rohant. Utközben háromszor eszméletlenül összeesett, de mégis emberfeletti erőme faszitással elérte a telefont és rögtön adta intézkedéseit csoportja ütegeinek. Erre ütegeink pergő és zárótűzet adván a muszkákra, ezek még mielőtt a teljesen összelőtt állásainkhoz értek volna, nagy veszteségek mellett visszahúzóttak. Így mentette meg hősünk ez alkalommal is századunkat. Ezen ritka vitéz és önfeláldozó tettéért a legnagyobb kitüntetésre az arany vitézségi éremre van felterjesztve. Ma pedig egészségesen folytatja lövészárkunkban megazokott felderítő útját.

Az említett két kitüntetésen kívül még két kitüntetés disziti és ezredparancsnokunk nyóltól kitüntetésre terjesztette fel

Internálják a romániai alattvalókat.

— Megtorlás honfitársainkért. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójából. —

A császári és királyi közös külügyminiszter közölte már azt a rendkívüli sajnálatos tényt, hogy a román királyi kormány és annak alárendelt hatóságai Románia meg nem szállott területén visszatartott és internált honfitársainkat az emberiség követelményeivel össze nem egyeztethető bánásmódban részesítik, melynek a hiteles ténymegállapítás szerint, már több honfitársunk élete is áldozatul esett.

Mien ombertelen bánásmód megszüntetése érdekében a császári és királyi közös külügyminiszter, a román királyi kormánynál a honfitársaink érdekeinek védelmét elvállalt semleges állam követsége útján lépéseket tett, tudtul adván, hogy ezen közbenjárás eredménytelensége esetén kénytelenek leszünk a nálunk tartózkodó romániai alattvalókkal szemben az eddigi engedékeny bánásmód helyett szigorúbb ellenrendszabályokat alkalmazni.

Az említett közbenjárás teljesen eredménytelen maradván, egyelőre megtorló intézkedésként a belügyminiszter elrendelte az ország területén tartózkodó s eddig lakóhelyükön esupán rendőri felügyelet alá helyezett összes 17—55 éves romániai alattvaló férfiszemélyeknek internálását, ideértve azokat is, kiknek internálása egyes belügyminiszteri intézkedésekkel esetleg fel lett függesztve és részükre internálási helyül a Tápósúly községben levő baraktábor jelöli ki, ahol az összes romániai alattvaló férfiszemélyek őrizet alá fognak helyeztetni.

A már internálva lévő, Tápósúlyról egyes engedélyek alapján munkába kiadott romániai alattvalókat, kik a munka tartama alatt is internáltaknak tekintendők, jelen rendelkezés nem érinti.

A belügyminiszter felhívja a polgármestert, hogy ezen rendelet végrehajtása iránt határozottan intézkedjen s a megjelölt férfiszemélyeket megtelelő, kísérettel Tápósúlyra szállítsa; azon román állampolgárokat (17 éven aluli és 55 éven felüli férfiakat, továbbá a nőket és gyermekeket) pedig, kik ezen rendelkezés által nem érintetnek s tartózkodási helyeiken még meghagyatnak, ez kimutatásban trassa össze és azt 15 napon belül terjeszse fel.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett
telefonjelentés.

Mexikó és Németország az Unio ellen.

Luganó. Az Associated Press közli annak a megbízásnak a szövegét, amelyet Zimmermann német külügyi államtitkár január 19-én a washingtoni követség útján a mexikói konzulhoz küldött, hogy a tengeralattjárók által esetleg felidézett háborúban szövetséget létesítsenek Mexikó és Németország között *Amerika ellen*. E szerint Mexikó pénzügyi és egyéb támogatást kapna és visszaszerézhetné az elvesztett Új-Mexikót, Texast és Arizona területeket. Svanizor szenátor a szenátusban az elnök felhatalmazása alapján közölte, hogy az Associated Press közlései megtételnek a valóságoknak. A lap jelenti továbbá azt is, hogy Németország Mexikó közvetítésével megkísérelte, hogy Japánt rávegye egy Amerika elleni háborúban való részvételre.

H I R E K.

Politikai betörés zürichi konzulátusunkra.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Zürichből jelentik, hogy az ottani osztrák-magyar konzulátuson a napokban betörők jártak. Valószínűnek tartják, hogy nem egyszerű betörésről, hanem *politikai bűntényről van szó, amennyiben a betörők politikai iratok után kutattak.*

A betörők modern betörő számmal hatoltak be éjnek idején a konzulátusra, ahol az egyik szekrényt sikerült is feltörniök és ebből az összes iratokat kivették, de nagy részüket nem tudták magukkal vinni. A konzulátus tényleges irattárából azonban nem vittek magukkal semmit. Ott hagyták a konzulátuson a betörő számszámokat is, melyeknek értéke több mint kétezer korona.

A betörők valószínűleg átjutottak már az ország határára és magukkal vitték a konzulátusról elrabolt ötven ezer osztrák-magyar arany koronát is.

Zürichből jelentik: A bűntettet a legkülönösebb körülmények között követték el. Alapos a gyanu arra nézve, hogy nem rablásról, vagy lopásról, hanem egy politikai célokat szolgáló tettéről van szó. A betörést a legrefináltabb módon és a legmodernebb eszközökkel vitték véghez és abba a szobába törtek be, ahol rendszeren a legfontosabb okmányok vannak. A helyiség Zürich központjának legnépesebb pontján van és ebben a házban számos üzlet, iroda és ügynökség van. A feltört szekrényből minden írott és nyomot aktát elvittek, tehát bizonyos, hogy a betörők nem annyira pénzt, mint inkább aktákat kerestek. A betörők többen voltak, egy ügyesebb és rafináltabb betörő vezetésével. Bizonyos az is, hogy a betörőknek, akiknek rendelkezésükre állottak a modern betörés összes eszközei, nem esett nehezükre a határon átmenekülni és annak a hatalomnak védelmét megtalálni, amelynek különös érdeke volt az osztrák-magyar akták megszerzése.

— **A királynál.** Bécsből jelentik: Ő felsége ma Burián István bárót Cernin Ottókar gróf külügyminisztert, Berchtold Lipótot és Tisza István gróf miniszterelnököt kihallgatáson fogadta.

— **Orosz-román akcióit jelent be a cár.** Kopenhágából jelentik: Az orosz lapok jelentik, hogy a cár a román királyt a tizennyolcadik gyalogezred főnökévé nevezte ki. Az erről szóló táviratában a cár kijelenti, hogy az orosz és román csapatok új közös nagy akciók előtt állanak.

— **Százezer korona esődtömeggondnoki díjazás.** Budapestről telefonálja tudósítók: A törvényesek néhány év előtt a Ritz-szálloda részvénytársaság ellen csődöt rendelt el és a csődtömeg gondnokává Püspöki Jenő dr-t nevezte ki. A csődeljárás befejezése után Püspöki dr. százezer korona esődtömeggondnoki díjat követelt magának, amit a bíróság most meg is állapított.

— **Katonai fuvarok a szénszállításra Aradon.** Köztudomásu, hogy őfelségének parancsa értelmében a hadsereg segédkezik a közönségnek a szén és fa beszállításánál. Az aradi térparancsnokság is elismerésre méltó jóakarattal tesz eleget a legfelső parancsnak és rendelkezésére bocsátja a közönségnek kocsijait, me-

lyek a fát és szenet díjmentesen a lakásokra szállítják. Aki tehát erre reflektál, írjon egy levelezőlapot a térparancsnokságnak Arad-Várban, amely a rendelkezésre álló kocsikat méltányosan el fogja osztani. A levelezőlapon a pontos cím feltüntetendő és hogy honnan hova kell a tüzelőanyagot szállítani. Csak olyanok jelentkezzenek, akiknek kocsijuk nincsen, mert a katonai ingyen-fuvar csakis kismembeknek és legföljebb 6—8 métermázsáig áll rendelkezésére.

— **Párisi nagykövetségi palotánk tűzveszélyben.** Párisból jelentik: Abban az utcában, ahol az osztrák-magyar nagykövetség helyiségei vannak, tűz ütött ki. A tűz átterjedt az osztrák-magyar nagykövetség palotájának egy részére. A kár jelentékeny.

— **Rablómerényletek Bécsben.** Bécsből jelentik: Tegnap az itteni rendőrségre két feljelentés érkezett rablótámadás címén. Az egyik rablás a tizennyolcadik kerületben történt, ahol a rablók megtámadták Lindner Teréz magázónót. A negyedik kerületben volt a másik rablómerénylet, ahol egy szabósegéd lakását fosztották ki a rablók délután hét óra tájban. A lakáson volt a szabósegédnek a felesége és a leánya is, akik azt mondták, hogy egy ötven évesnek látszó magas termetű férfi azzal az ürüggyel ment be a lakásba, hogy van-e eladni való viselt ruha. Álkudni kezdtek, amikor az idegen hirtelen egy üveget rántott elő, azt az arcukhoz tartotta és attól elkábultak. A betörő 2200 korona megtakarított pénzt vitt magával.

— **Bácska leányok játékbarlangja.** Ki esodálkozik ma azon, hogy a Bácska egyik községében akadt vakmerő vállalkozó, aki utánozni akarta, bár kisebb méretben és más alapon nagy ellenségünket, Monacot és játékbarlangot állított fel. Ki esodálkoznék Gál Antalnén, akit Bätmonestoron csak Kánya néven ismernek, hogy játéktermet nyitott falujában. A megölhetés rettenetes nehézségei ma súlyosan latba eső enyhítő körülmény. Még afölött is átsikamlík könnyebben az ítélkezés, hogy ebben a monostori játékteremben leányoknak volt csak szabad a bemenet s ezeknek is csak két korona belépti díjért, aminek fejében január hó 10-től március hó 31-éig kielégíthetik játékszenvedélyeiket. Gál Antalnén monostori játéktermeiben naponta 50—60 monostori hajadon kártyázott. A esendörök többször figyelmeztették Gál Antalnét, hogy ne engedje meg a házában a leányoknak az összejevetelt, figyelmeztették a leányokat is, hogy maradjanak otthon és kártyázás helyett inkább házi teendőiket végezzék, de minden figyelmeztetés hasztalan volt. A esendörök erre kénytelenek voltak a bajai szolgabíróshoz jelentést tenni az esetről. Feljelentették a játékbarlang tulajdonosát kihágásért, a leányokat pedig titkos összejeveteltért. Nem lehetetlen, hogy a megindítandó eljárás a monostori játékterem életéből a kártyázásnál érdekesebb adatokat is napfényre hoz.

— **Jótekonycélú előadás.** A marosbicsai ifjuság az ottani állami tanító és nejeinek vezetésével február hó 25-én az állami iskolában ismét igen sikerült jótekonycélú színelőadást rendezett, amelyen a helybeli intelligencia teljes számmal, sőt számosan vidékről is megjelentek. A tiszta jövedelem 300 korona volt, melyet a rendezők a háborúban elesett hőseink özvegyei és árvái javára szántak s a kir. tanfelügyelőséghez juttattak. Számosan voltak a felülfizetők: Seidner Sándor, Berger dr., Farkas Aron, Kepes J., Seidner M., Jávorszkiné, Cseleiné, Szepeanoviczné, Vernika, Bagosi F., Tompa F. stb., akiknek jóindulati támogatását ez uton is megköszönni, a rendezők kedves kötelességüknek tartják.

— **Betörés.** Ma éjjel a város egyik forgalmas pontján betörés történt. A vakmerő beto-

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Bethmann-Hollweg elleni machinációk leleplezése.

A Wolff-ügynökség jelenti este: Eltekintve elhatárolt területi csatározástól Artoisnál, keletről és nyugatról nem jelentenek fontosabb eseményt. Romániában és Macedóniában még mindig erős hóesés korlátozza a harsai tevékenységet.

A Reuter-ügynökség jelenti: A Galdein-Castle 1590 tonnás bárkát kedden délután német tengeralattjáró elsüllyesztette. A lebecsajtott mentőcsónakok közül kettő a legénység egy részével, köztük két amerikaival, eltűnt.

A Wolff-ügynökség jelenti: Két újabban visszatért buvárhajónk elsüllyesztett tizenöt gozóst és hét vitorlást, összesen 64.500 bruttó regiszter tonnatartalommal. A buvárhajók egyike Irország déli partjai előtt egy buvárhajó kelepceül szolgáló olyan szállítóközössel találkozott, amely négy jól eltakart hajóágyúval volt felszerelve, csónakjait pedig arra használta, hogy vizibombákat dobjon a buvárhajó felé. A buvárhajó délután három órától kezdve egész a sötétség beálltaig a kelepcehajóval és egy odasietett Foxlove osztályhoz tartozó tengeralattjáróvadással ágyuharcot folytatott és a Foxlovet legalább három találat érte. Elpusztult 8800 tonna gránát, 3300 tonna gabona, 3000 tonna lenmag, 15000 tonna szén, 2500 tonna hadiszer, 3500 tonna darabaru, 4300 tonna széna, 1200 tonna vasérc és 1800 tonna földi mogyoró. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Washington. A képviselőház 408 szavattal 13 ellenében elhatározta az amerikai hajóknak buvárhajó-veszedelem ellen való fellégyverzését.

Berlin: A birodalmi gyűlésben a költségvetés tárgyalásánál Haismann haladó néppárti a kancellár ellen irányuló alldéutsch machinációról beszélt. Az alldéutsch mozgalom mindig dilletáns volt nagy történelmi kérdésekben. Sajnos, hogy most a birodalom vezetőit támad-

ják különösen a tengeralattjáró kérdéssel kapcsolatban. Ráér a múlt vasárnap az Adlon-szállóban tartott ülésre, amelyet a konzervatív párt vezetője Hoensbroek gróf hívott össze és a szétküldött meghívókban, ha nem is nyíltan, de a sorok közt az összehívott híveket a kancellár megbuktatására akarta toborozni. A tervezett puccs meghiusult egyelőre, mert Westarp az összehívókhoz intézett levelében bejelentette, hogy nem vehet részt az értekezleten, mert annak előjával nem ért egyet és ez a levél, valamint a meghívó egy strassburgi és egy berlini lapban vasárnap reggel napvilágot látott és így a nagy nyilvánosság ideje korán értesült a kancellár ellen tervezett machinációról, ami több előkelő meghívottat visszatartott attól, hogy az ülésre elmenjen. Ezek az urak azt kívánták, hogy Hindenburg legyen a kancellár, mert ezáltal meggátolnák a munkatecsérlést.

A emlékirat azt mondja, hogy a cérneszálakba nem szabad tennakadni és Bethmann urat haladéktalanul el kell vetni. Ezek az urak a valótlan állításaikkal egészen a császárig férköznek. A nagytámadásállást is bevonják mesterkedésükbe és azt mondják, hogy csak Hindenburg nélkülözhetetlensége miatt nem távolítható el Bethmann Hollweg függetlenül a császári kegytől, vagy a kegy hiányától Hindenburg és Ludendorfi biztosítéka: Németország és Poroszország becsületének és tennállásának és ha ellentét támadna, akkor az volna a jel szó, hogy Hindenburg, vagy Bethmann ur úgy Bethmann eltávolítása biztos volna. Ezeknek az uraknak volt bátorságuk reggeitől estig tanakodni ezen. A tanácskozás egyik résztvevője azt a megjegyzést tette az értekezleten résztvevőkre, hogy azok Wilhelm-Strasse fültérgei. Ezekről az úzeimekről nem lehet komolyan beszélni, de mégis nagy veszedelmet jelent Németországra nézve, ezeknek tanulása és megismétlése.

Ezután Zimmermann államtitkár beszélt, aki kijelentette, hogy a tengeralattjáró háború az ellenséges államok egymás közti való kereskedelmét és az ellenséges államoknak a semlegesekkel való kereskedelmét akarja megakadályozni, de nem a semlegeseknek a semlegesekkel való kereskedelmét. A zárat komoly dolog és a német hadvezetésben nincs hajlandóság, hogy ezt a záratot engedmények által házagossá tegyék.

Két versenytárs csodapap

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint hogy a csodatévő papok üzlete Oroszországban nagyon jövedelmező és rendszeresen még politikai szerephez is juttatta ezeket az embereket, nem lehet azon csodálkozni, hogy Rasputin és Iliodor örökéért nagy tülekedés folyik eme sötét lovagok közt. A cár birodalmának majdnem minden nagyobb városából hírek érkeznek arról, hogy vagy itt, vagy ott bukkannak föl szent férfiak, akik feltűnő ruhában, fésületlen, kócos szakállal, vándoruttra kelnek és mindenütt misztikus beszédeket tartanak, nagy tömegeket vonzva maguk köré. Oroszországban még ma is könnyen elhiszik az emberek, hogy az isten valakivel közvetlen összeköttetésben áll és csodatevésre teszi képessé kiválasztottját. Moszkva és Kazán, amelyek „szent” városok, különösen alkalmas talajt alkotják ennek a középkori butaságnak, azonban a „világosodott” főváros sem ment ettől a bajtól.

Pétervárott jelenleg két augur áll egymással szemben, mint konkurrens és az orosz sajtó a maga álláspontja szerint majd ennek, vagy

az egyiknek, vagy a másiknak csap reklámot és hasábokon át számol be a csodákról és a beteljesült jóslásokról, amelyet majd az egyik, majd a másik végrehajtott, vagy mondott.

Egyik csodapap Koliábanak nevezi magát a Kaluga kormányzósból származik és akár csak Rasputin, ő is csak a Fővet tudja aláírni, de ellentmondást nem tűrően azt állítja, hogy összeköttetésben áll Cirillel és Metóddal, a két nemzeti orosz szenttel, továbbá a három főangyallal. Nyilvános tereken tartja prédikációit, de a beszéde olyan összehűggestelen, hogy azon senki sem tud eligazodni. Koliaba magas, sovány, aszkéta alak, hosszú hullámos haja van, kócos szakállu, a hangja krákogó és az egész külseje egy cseppet sem tetszetős. Az azonban nem akadály annak, hogy abban a külvárosi kis házban, amelyben lakik, már ne legyen sok látogatója és különösen pedig, hogy előkelő hölgyek ne tudulnának tömegesen hozzá.

Koliábanak versenytársa Márdári szerzetes, a-i a montenegrói királynak volt alattvalója, mert Podgoricából származik, ott kezdte meg csodatévő életpályáját. Panaszkodik is a mi katonáinkra, hogy elkergették hazájából és kénytelen volt Oroszországba vándorolni és Pétervárott letelepülni, mert egyáltalán nem tetszik neki az orosz főváros. Mint igazi montenegrói a betűket sem ismerni, de épen ez a fatális tudatlansága tette híres csodapappá. Főlébe kerekedett Koliábanak, mert hadijóslásokkal foglalkozik és megtudja előre mondani, hogy milyen sors vár orosz tisztokra és katonákra a harctéren. Tömegesen keresik fel a katonák hozzátartozói a montenegrói csodapapot, akinek jóslásai állítólag föltétlenül megbízhatók. Az orosz kormány és a rendőrség nyugodtan nézi ezeket a dolgokat és a lapok közül csak egy-kettő emeli fel tiltakozó szavát ellene. Az egyik liberális újságot, amiért azt merte írni, hogy félt, vajon ez a két csodaszerzetes nem jut-e majd be a misztikus hajlamu cár udvarára és nem tess-e szert majd olyan befolyásra, mint Raputin, vagy Iliodor, ezért nyolc napra megszüntették.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* Nagy orosz dráma az Apollóban. A mozibajáró publikumnak bizonyára még élénk emlékezetében él a Szibéria című film, amely az orosz despotizmus sötét képet hozta élénk. A Szibéria emlékei ébrednek föl bennünk a „Fehér éjszakák” című film láttára, amelyet ma mutatott be az Apolló-színház. Sardou egyik leghíresebb irasművéből, a Feodorából merítette tárgyát Korda Sándor, a Fehér éjszakák magyar szerzője. A legjelesebb magyar filmstárok, köztük a bájos Berky Lily játszanak a drámában s a stilszerű, finom rendezés semmi-lyen sem árulja el, hogy a fővételek Magyarországon készültek. A grandiózus dráma megkapó drámai eseményével s festőien szép kiállításával egyaránt megnyerte a premier közönségének legmesszebbmenő tetszését. A nagyszabású orosz dráma még szombaton és vasárnap megy az Apollóban.

* Monna Vanna, a legújabb magyar film-attrakció, legközelebb az Urániában.

rők Czernóczy Mihályné Kossuth-utcai cipőüzletének utolsó nyíló ajtaját nyitották fel, és az üzlethelyiségből 30 pár finom sevró női cipőt, és egy nagy darab talpbőrt vittek el, 2500 korona értékben. A rendőrség a betérés tetteseit keresi.

— Adomány. Krausz Józsefné Zombárd 5 koronát, Steiner Szeréncsi Borossébes 3 koronát, Merkler Vilmosné Borosjenő 10 koronát, F. A. vaggongyári tisztviselőné 2 koronát küldött a vak katonák javára.

— Kerpel kölcsönkönyvtár új pótgözyéke megjelent. 901

— Onkorosomagoló és papírszákek Kerpelnél. 901

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőinket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

* Rita Sachetto az Apollóban. Hétfőtől kezdve mutatja be az Apolló-színház a legújabb Rita Sachetto-filmet, amely egy szenzációs detektívdráma.

* Mister Robinson — vasárnap az Erzsébet mozgó-színházban. Mister Robinson azon filmek egyike, amelyek minden képzeletet felülmúlnak, megszűnik az ember gondolkodni néma szemlélője lesz az előtte lepergő eseményeknek. Egy kincset termő bányáért folyik a harc Mister Robinson e szilárd akaratu férfi és a pénzsóvár tröszt között. A rettenetes, idegizgató küzdelemben Robinson mint egy szilárd szikla áll még akkor is, amikor a tröszt fejedelmének hugával a gyönyörű Gladiással a véletlen összehozza. A rettenetes harc, melynek hullámat előttünk csapkodnak Robinsonra győzelmesen végződik s nem csak, az aranybánya, hanem a szépséges amerikai miss is, akit a törhetetlen férfi meghódít. A nagystilű kép a második felvonásban éri el fénypontját, amikor egy irtózatos orkán tombol, pusztít erős gátakat, Robinson kunyhóját is tönkreteszti. Ehhez hasonló nagystilű jelenet filmben még soha nem létezett. A harmadik felvonásban győzelmeskedik Robinson akaraterője és nem csak a bányák, hanem a szépséges miss Gladys tulajdonosa is lesz. Legközelebb a Királytigriis.

* A fekete szivárvány. (Medgyaszay film-sorozat I. az Urániában.) Az Uránia műsorait a legutóbbi időkben a Kinoriport filmgyár magyar műfilmjei uralkodnak. A színház nem csatlakozott az ismeretes bojkot mozgalomhoz, mert úgy találta, hogy a közönségnek tartozik azzal, hogy minden értékes magyar filmet, melyet ez a kitűnő gyár forgalomba hoz, beinutathasson. Művészet, rendezés, kiállítás dolgában pedig ez a gyár vezet ma, és filmjei a művészi feldolgozásban, a rendezésben és a technikában egyaránt a biztos sikert hordozzák magukban. A mai Medgyaszay kép is minden tekintetben ilyen művészi kép, s benne az emberi érzések és szenvedések megéltetésében Medgyaszay Vilma és Somlay Arthur nagyszerű és tökéletes művészetet nyújtanak. Két nap óta vándorol a közönség a színházban, meleg hangulat, teljes művészi esték ezek, melyek igazolni látszanak azt a tételt, hogy a közönség csak jót akar és hogy azt meg is kapja, hálás tud lenni érte. A nagy érdeklődésre való tekintettel a színház még holnap vasárnap is műsoron tartja a képet, hogy azok is csodálhassák Medgyaszay Vilmat, akiket a hétköznapi foglalatosságuk ettől vissza tart. — „Monna Vanna” a legújabb magyar filmattrakció, legközelebb az Urániában.

SZERKESZTOI UZENETEK.

M. Z. Csak igazolt előfizetők kérdéseire válaszolunk.

S. J. Kérdései igen komplikáltak s csak néhány nap múlva tudunk azokra válaszolni. Sziveskedjék addig türelemmel lenni.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 8-án szombat:

A) Beszél.

B) Beszél.

Szentivánéji álom.

Tündéri játék.

Kezdet 7 órakor.

Szerkesztő: Endre Távolkötő.

Rudnyánszky Endre távolkötő.

Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legtrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a harctéren küzdő katonáknak is előszerőttel olvasott

NAPILAPJA.

Dohánypajta

4 darab, egyenként 65 méter hosszú, a legkitűnőbb karban, nagy mennyiségű fenyőfa alkatrészekkel, építésznek is megfelelő faanyaggal azonnal eladó.

Értekezhetni Aradon

Halmi József

Fürgami tódájában 1569

Deák Ferenc-u. 5. Telephon: 726.

Rézgálic

garantált 98%-os

eladó.

Bővebbet szivességből

Fahér Zsigmondnál

Arad, Szabadság-tér 10.

Baloldali I. emelet 1411

Viszonteladók figyelmébe!

Chocoládé, cacaó, Chocoládé-
bonbonok és onkorka árak
lerakata: 401

Gábor Miklós

Arad,

Andrássy-tér 18. Saloz-u. sarok.

Helyi és vidéki telefon: 10-59.

Gyakorlott

német-magyar gépiró
hivatalnoknőt,
ki könyveléshez is alkalmazható,
mielőbbi belépésre keresünk.

Részletes ajánlatok

Seidner Bernát és Fia

céghez Marosborsára intézendők. 1462

Mozdonyvezető,

ki katonamentes s azonnal beléphet, kedvező feltételek mellett alkalmazást nyer

Rudai 12 Apostol Bányatársulatnál

Brád (Hunyadmegye.)

SIROLIN

Mellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen?

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben.

Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.

2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.

3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin

használatára jelentősen enyhül.

4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános

közérzületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Szőlősgazdák

Helyelmébe ajánljuk

PEROCID

tisztá nemet gyártmány — gar. 45% — a ministerium által ajánlott egyedüli megbízható kékkő pótló-szer. permetszó re, — napi áron.

RAFFIA

I. Magyar, szép fényű hosszú szálú minőség, — ered. bálákban és kímérve, — napi áron.

Hypermangan-kali

fürt peronospora és lisztharmatelleni védekezésre, napi áron.

Vojtek és Weisz

Arad. 1149

20—1917. v. h. sz.

Arverési hirdetmény.

Atulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közlőre teszi, hogy a battonyai kir. járásbíróának 1916 évi Pk. 8943/8. sz. végzése folytán Dr. Bock Róbert battonyai ügyvéd által képviselt Zsófia József kazaper-pusztai lakos végrehajtó részére 1000 korona tőkekövetelés s jár. erejéig eirrendelt kifizetési végrehajtás folytán alparcesről lefoglalt és 1650 koronára becsült ingóságokra a battonyai kir. járásbíró 1916. V. 8943/8. sz. végzésével az arverés eirrendeltven. annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, Magyarországon, Rakóczi u. ca. 67. sz. a leendő megváltására határidő 1917. évi március hó 15-ik napján délelőtt 11 óraig kitűzve, amikor a bíróság lefoglalt 8 drb egy éves csikó, 8 drb 1/2 éves szudó, 2 drb egy éves hisó sertés és egy vastengelyes igás kocsi a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés

mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogják adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Battonya, 1917. évi március hó 1. napján.

Gróff Károly,

1498 kir. bírósági végrehajtó.

979—1917. kn.

Hirdetmény.

Több előfordult veszteségi eset következtében eirrende em, hogy Arad város területén lévő összes kutyák folyó évi február hó 7-től számított 90 napig átlasszón kötve tartassanak vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva poráron vezetessenek.

Figyelemztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési ministerium által 40 000/1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de porász nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1917. évi február hó 7.

Green Nándor, főkapitány.

168—1917. g. sz.

Nyilvános versenytárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági szék a város közönsége részére az 1917—18. évadban szükséges beteser köbméter tűzfűtőszállítók által 1917. évi március hó 12-én d. e. 10 órakor nyilvános versenytárgyalást tart.

As ajánlatban részletesen megjelölendő az ajánlott tűzfűtőszállítók, termelési ideje, a fa minősége (hasáb vagy dorongia) milyensége (osor, bükk, etc), a termelés helye és a fűtők 1000 kilogrammra w ggononkénti ára, nemkülönben a fűtők felállításának a hogy a fa vételárának kifizetésénél a nyug abelyeg költségeket ajánlattevő fizeti. Bana pénzről leteendő 10.000 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

A versenytárgyaláson csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

As írásbeli ajánlatok lezártan a versenytárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz a városi pénz árba történt befizetését igazoló lelettel, gy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy a feltételeket ismeri és elfogadja.

A versenytárgyalási feltételek a gazdasági tanácsnok urnál a versenytárgyalást megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi február hó 26-án tartott üléséből. A gazdasági szék.

152—1917. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági szék a város tulajdonát képező alant felsorolt ingatlanokat a 1. évi március hó 4 én reggel 9 órai kezdettel tartandó arverésen haszonbérbe adja:

1. Az eddig Engelhardt Ferenc által bérelt Gulyalegőbéli 429. számú 5 holdas parcellát évenként és holdankint 39 korona 20 fillér kiküldési ár mellett.
2. Az eddig Angel Miklós által bérelt Gulyalegőbéli 486. számú 29 hold és 507 □-ös parcellát 46 korona 10 fillér évenkénti és holdankint kiküldési ár mellett.
3. Az eddig Rédei Janos által béralt Nagylegő dűlőbéli 792. sz. 5 holdas parcellát 15 korona évenkénti és holdankint kiküldési ár mellett.
4. Az eddig Náfrádi György által béralt Gellindűlőbéli 881. sz. 4 hold 260 □-ös parcellát 40 korona holdankint és évenkénti kiküldési ár mellett.
5. Az eddig Riechter Lajos gyámja Kádár József által béralt 812. számú 13 hold 280 □-ös parcellát 28 korona 40 fillér holdankint és évenkénti kiküldési ár mellett.
6. Az eddig Zsivajnyelov Velkó által béralt 888. számú 5 holdas parcellát 28 korona 10 fillér évenkénti és holdankint kiküldési ár mellett.
7. Az eddig Buza Istvánné által béralt Gellindűlőbéli 828. sz. 4 hold 268 □-ös parcellát.

Bánompénzről leteendő 5 holdankint 20 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

As arverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. As írásbeli ajánlatok lezártan, az arverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arverési feltételeket ismeri és elfogadja.

As arverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az arverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi február hó 26-án tartott üléséből. A gazdasági szék.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai tehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vörsegenyek, láb-badosok, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy győgyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, zson-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegék részére és ott, ahol a condurongó kéreg jár-valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesült a pepszin és a sósvíz jó tulaj-donságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rožsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Fagydaganganatok

FRIGIN. elmulasztására, tagyvizsketog-ság biztos meg-
szüntetése legjobb szor a
Ára csattal és utá-sítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki meggyabadul a Hajós-úti ANAGALLIN használata által. — Kezelés igen egyszerű, nem piszkál, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

küldésére a leggyorsabban és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem renja, még a postán is küldje. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legesebb színezé fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kap-hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetéseket díjat azavak szerint számították. Minden sor hirdetés ára 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. A kisebb hirdetés ára 1 korona. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 4/5 óráig vehetők fel. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

A kiadóhivatalunkba az alant felsorolt jellegű levelek érkeztek, amelyeket igazolt tulajdonosok átvettek:

- „Arva sziv”
„Bakfi”
„Zsuzsónak az Akácvirágtól”
„Inoyra”
„Oszinte barát”
„Örök titok”
„Boldogság”
„B. L.”
„Barátság”
„Spine 1.”
„T. R.”

- „Félek”
levele van a kiadóban Bélatól. 1493
„Hamupipákéknak”
levele van. 1492
„Tavaszi napvihar”
levele van a kiadóhivatalban. 1503
Azon kedvűknek szép
középkori uriaszony ismeretét kéri az a barna fiatalember, ki önkéntelenül megcsodálja, valahányszor meglátja. Levelet „Vadrósa” jellegre a kiadóhivatalba kéri. 1981

Oktatás.

Nyelvtanító
vagy tanítónő keresetik egy horvát anyanyelvű (hu németül való tan) számára. Alánközölhet Korintzig és Vannay segnével. Értesítést királyne-körut 2. 1505

Ellátás.

Középkori tisztviselőnek a mai huzorozott szobát, lehetőség teljes el-látással, keres április hó 1-re. Ajánlatokat „Államod” jellegre kéri a kiadóhivatalba. 1507

Alkalmazást keres.

Molnár,
ki a gépek kezeléséhez is ért, a mosás-dos meggyeknek állást keres. Visszatérni közeledt, csepiést és gazdasági gépek javítását is elvállalja. Bika Piórnán, Kavna u. p. Selénd 1502

Alkalmazást nyer.

Úgyes munkakörű kisasszony
felvetetik Feltér Terézánál, Ferray-utca 4. sz. 1448

Házvesztés

(Idősebb nő) ki a gazdasági munkát is érti. Ismerte keresetik. Cím a kiadóhivatalban. 1498

Irodaiasszony

nagyobb gyakorlati, azonnal beléphet. Pótlak téglagyár, Nádor-u. 14. 1490

Fiatalkorú kereskedő segéd
lehetőleg azonnali belépésre keresetik. Cím a kiadóban. 1494

Józan, ügyes mindenes leányt
keresnek kőtagu családhoz március 15-ére. Szabadság-tér 21. 1492

Ponstárkezelő kisasszony.

ki gyors- és gépirni tud, felvetetik Khrenfeld L. Mészernagykereskedésben, Aradon. 1501

Bejárónő keresetik

reggel 8 óráig 4. u. 3-ig. Cím a kiadóban. 1509

Ingatlan.

Ha.,
melyben fűszerüzlet is van, Császtelek (Torontálmezeje) községben eladó. Bővebbet ugyanott Focht Jakabnál. 1491

Modern magánház
kerttel, eladó. Cím a kiadóban. 1494

Gróf Tisza István ut 14.
alatti bérház előnyös feltétellel szabad kézből azonnal eladó. Bővebbet Kottilla József sütőnél, Hal-tér 4. 1503

Egy emeletes bérház,
teljesen jókarban tartott, 10 lakással, eladó. Szélt-utca 2/b. 1425

Üzletek.

Üstőhelyiség kiadó
Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyüzemésznél. 1023

Gyógyászat.

Hehs Vencs orvoshoz.
Súvartó szor vérszegénység, népkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorhántalmak, lés, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképező és vérjavító biztos óvszer má-lárilus fertőzések és minden infektióból eredő mag-betegedése ellen egy lelnöt-teknek, mint gyermekeknek. Ára 3 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Kiadó lakás.

Kiadó április 1-től
Középkor-körut 5. szám. H. em., egy tel-lesen berendezett 4 szoba, előszoba, fürdő-szoba és teljesen felszerelt konyhából álló lakás. Bővebbet Fehér Zsigmondnál, Szabadság-tér 10. sz., I. em. 1479

Két huzorozott szoba
canyon lakásnak kiadó. Oroz-u. 2. 1500
1 vagy 2 szoba
huzorozott különbeíratu szoba kiadó Mikos Kálmán-u. 12. 1508

Lakást keres.

Bárba keresek
magánházt, kerttel. Ajánlatokat „Ma-rkász” jellegre a kiadóba kéri. 1477

50 koronás jutalomért
részesitem azt, ki április elsejére lehető-leg a Szabadság-tér közelében egy 2 szo-bas modern lakást keres. Cím a kiadó-ban. 1478

Vétel és eladás.

Egy kőtanoményos Dég-kárta
(kártyakárta kősz) szerszámmal és egy szét-tel 4 éves hibátlan amerikai kancsa eladó. Cím: Waltzer-u. 12. Köpöztával szemben, I. em. 1504

3 csapószeggyártás,
egyik magánjáró, kedvezményes áron el-adó Wagner Jakabnál, Tomcsányonon up. Vinga. 1496

Létesít (Földeshegy)
megvételre keresetik. Címek a kiadóhivatalba kéri. 1473

Könyvokat
és egész könyvtárakat vesz Deák Béla könyvkereskedés és modern antikvárium Ferray utca. Telefon 308. 871

Viszketegséget
rúht, sömörli legbiztosabban elmu-la-tja a Barna zsír. Kis tégye k 1.80, nagy tégye k 3.—, családí adag k 9.—, utasításai rendelkezés: Dr. Flasz R. «Korona» gyókytárától, Gyor. 73

A néha
és minden vele járó fájdalom nyomban megszűnik, ha orunkat Nathinnal bekenjük. Ára 1 korona. Hehs Vilmos gyóky-szertára, Arad. 1433
Apróhirdetéseik
az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy Irodában, Deák Ferenc-u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendeletet a következőkben tesszem közhírré:

- 1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kulya oivalasztásának napjától kezdődik. Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beoktatott, vagy oktás alatt álló, továbbá a városi mezőőrök és erdő-őrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.
2. §. Minden kutyabirtokos köteles kutyáját költöten etetni, itatni s gondozni, és egészségi állapotát figyelmeztetni.
3. §. Mindezt valamely kutyán belső megbetegedésre utaló jele-nég-k mutatkoznak, ugyszintén ha a kulya bukál, vagy megszőkött, továbbá, ha azt veszteségre gyanus, vagy v szett állat megmarta, irtokosa, illetve a gondozásával megbízott e yén, azt az 1898 évi VII. t.-c. 128. §-ában megjelölt állategés-ségügyi hatóságnál (kapitányi hivatalnál) bejeleneni tartozik, együt a köteles a kutyát, amennyi-ben nem szűkött meg, a hatóság intézkedéséig eltiltani a biztos helyen elzárni. A veszteség, veszteség gyanuja, vagy fertőzés gyanuja ese-tén követendő eljárásra az 1888 évi VII. t.-c. 65-72 és ezen örvény végrehajása tárgyában kiadott 40600-1888 sz. rendelet 189-192. §-ának, nemkülönbén az 52963-1908. sz. földmívelésügyi minisleri és az e tárgyban kiadott egyéb minisleri rendeleteknek határozománnyal irányadók.
4. §. A város beiterületén minden kulya az utcára s általában háson kívüli helyre csak a marás lehetőségét kizáró szájkosárral becsájtathatók.
5. §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel pedig csak csak szárt udvarban becsájtathatók szabadon.
6. §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászat tilalmi idő alatt pásztorkutyákat pedig nyakukró, első lábuk alul 3 centiméter távol-ságra lefogó oty koloncal kell ellátni, mely öket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.
7. §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyílvános helyiségbe ugyszintén társaskocsba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom betar-tásért nemcsak a kulya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdo-nosa (bérlője) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Sétányokra kutyát vinni szintén tilos.
8. §. Vására kutyát vinni tilos.
9. §. Kutyát kínozni, durván bánthatni, megfájni vagy rakítani tilos.
Büntető határozatok. Kihárást követ el: a) aki másnak a kulyá-járól az ebbárcát jogtalanul elveszi b) aki más kulyájáról szőő ebbárcát saját kulyáján használja, c) aki saját kulyájára szőő ebbárcát másnak adja, d) aki kulyáján hamis, vagy megamlelt ebbárcát viseltet, e) aki a 6-8 §-okban előirt bejelentést elmulasztja vagy az ebadó kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan s valószínű meg nem felelt bejelentést tesz, továbbá aki kulyája ré-szére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22-30 §-ai ellen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban nem minősíti, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Green, főkapitány.

Láb- és kézizzadás
biztosan és leggyorsabban elmulik, a „Peppe” folyadék és „Peppe” hintőpor segítségével.
Szárit!... Szagtalanit!!
Peppe folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppe hintőpor „ 1 kor. — fill.
Legfájdalmasabb tyukszemétől
is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-főle ANA-GALLIN használatával. Kezeles igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Az használati utasítással 1 korona.
Gyógyfahér fogakat nyestnek a Doré fogpaszta
használatával. Nem habok! A szájüreget desinficiálja, széles gen hatáson. Az egy posztóli-mentecének 30 fillés.
Fenti szerk kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:
HAJOS ÁRPÁD
gyógyeszkertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Mezeyháza mellett.)